

yat sa Diyos, ¹⁴ sinabi ni Moises sa mga matatanda: “Maghintay kayo rito hanggang sa aming pagbabalik. Kasama ninyo sina Aaron at Hur, sa kanila dumulog ang sinumang may problema.”

¹⁵ Nang umakyat si Moises sa bundok, tinakpan iyon ng ulap. ¹⁶ Bumaba ang Luwalhati ni Yawe sa Bundok Sinai, at binalot ng ulap ang bundok sa loob ng anim ng araw. At

sa ikapitong araw, tinawag niya si Moises mula sa gitna ng ulap.

¹⁷ Napakitang parang naglalagablab na apoy sa tuktok ng bundok ang Luwalhati ni Yawe sa paningin ng mga Israelita.

¹⁸ At pumasok sa ulap si Moises at umakyat sa bundok.

Apatnapung araw at apatnapung gabi si Moises sa bundok.

IKALAWANG BAHAGI ANG PAGTATAYO NG TIRAHAN

25 ¹ Sinabi ni Yawe kay Moises: ² “Sabihin mo sa mga Israelita na tanggapin ang abuloy para sa akin; tanggapin ninyo ang abuloy ng sinumang nagbibigay nang buong-puso.

³ Tanggapin ninyo mula sa kanila ang mga bagay na ito: ginto, pilak at tanso, ⁴ telang kulay asul-purpura at pula, pinong linen, hinabing balahibo ng kambing, ⁵ mga katad na balat ng lalaking tupa na kinulayan ng pula, malambot na katad, kahoy ng akasya, ⁶ langis para sa lampara, pabango para sa langis ng pagtatalaga at sa insenso, ⁷ mga mamahaling bato at hiyas na palamuti sa mga damit ng pari.

⁸ Kailangang gumawa ang mga Israelita ng isang santuwaryo para sa akin upang manahan ako sa piling nila. ⁹ Ipakikita ko sa iyo ang plano ng Tirahan at ng mga kasangkapan nito, at gagawin ninyo ang mga iyon ayon sa planong ito.

Ang Kaban

¹⁰ Igagawa n’yo ako ng Kabang yari sa akasya na apatnapu’t limang pulgada ang haba, dalawampu’t pito ang lapad at dalawampu’t pito rin ang taas. ¹¹ Babalutan mo ito ng lantay na ginto sa loob at labas, at palalamutian ang paligid nito ng minoldeng ginto. ¹² Gumawa ka rin ng apat na gintong pulseras para sa Kaban at ikabit ang mga ito sa apat na paa ng Kaban, dalawa sa isang tabi at dalawa sa kabila. ¹³ Gumawa ka rin ng pampasang yari sa akasya at balot sa ginto, ¹⁴ at paraanin ang mga ito sa mga pulseras na nasa magkabilang tabi ng Kaban para madala ang Kaban. ¹⁵ Ilalagay ang mga pampasan sa mga pulseras na nasa Kaban at hindi na huhugutin. ¹⁶ Ilalagay mo sa loob ng Kaban ang Pahayag na ibibigay ko sa iyo.

¹⁷ Gawin mong lantay na ginto ang Lugar ng Pagpapatawad na may apatnapu’t limang pul-

gada ang haba, at dalawampu’t pito ang lapad. ¹⁸ Gumawa ka rin ng dalawang kerubim na pinanday na ginto para sa magkabilang gilid ng Lugar ng Pagpapatawad. ¹⁹ Ilagay ang isang kerubim sa isang gilid at sa kabila naman ang isa pa, at ikabit ang dalawang kerubim sa magkabilang dulo ng takip. ²⁰ Nakabukang paitaas ang mga pakpak ng mga kerubim para lukuban nila ang Lugar ng Pagpapatawad, magkakarap at nakatingin sa Lugar ng Pagpapatawad. ²¹ Ilagay mo ang Lugar ng Pagpapatawad sa ibabaw ng Kaban at ilagay naman sa loob ng Kaban ang mga tapyas ng bato na ibibigay ko sa iyo.

²² Dito ako makikipagtagpo sa iyo at ibibigay ko sa iyo ang lahat kong kautusan para sa sambayanan ng Israel.

Ang mesa at ang kandelabra

²³ At gumawa ka ng isang mesang yari sa akasya na may apatnapung pulgada ang haba, dalawampu ang lapad at tatlumpu ang taas. ²⁴ Balutan mo ito ng lantay na ginto at lagyan ng minoldeng ginto sa paligid. ²⁵ Paligiran mo ito ng balangkas na tatlong pulgada ang lapad na may palamuting minoldeng ginto. ²⁶ Gumawa ka ng apat na gintong pulseras at ilagay ang mga ito sa apat na sulok na kinalalagyan ng mga paa ng mesa. ²⁷ Kailangang malapit sa balangkas ang mga pulseras upang doon isuot ang mga pampasan sa mesa. ²⁸ Mula sa kahoy ng akasya ang gagawin mong mga pasanan na babalutan ng ginto, at sa mga ito mo bubuhatin ang mesa.

²⁹ Gumawa ka rin ng mga pinggan, kopa, mga banga at mangkok na gagamitin sa paghahandog ng alak; gawin mong yari sa lantay na ginto ang mga ito. ³⁰ Ilalagay mo sa mesa sa harap ko ang mga tinapay ng pag-aalay.

³¹ Gumawa ka ng gintong kandelabra na may paa at tangkay na yari sa pinitpit na ginto. Gawin

mong buo ang kandelabra, pati na ang mga palamuting bulaklak, mga buko at talulot.³² Lagyan mo ng anim na sanga ang ilawan, tigatlo sa magkabila.³³ Lagyan mo rin ang bawat sanga ng tatlong palamuting bulaklak na may buko at talulot tulad ng bulaklak ng almond.³⁴ Lagyan mo rin ang mismong ilawan ng apat na palamuting bulaklak na may mga buko at talulot.³⁵ Isang buko ang nasa ilalim ng unang dalawang sanga, isa naman sa ilalim ng susunod na dalawang sanga, at isa pa uli sa ilalim ng huling dalawang sanga, kaya may buko sa ilalim ng bawat dalawang sanga.³⁶ Kailangang nakakabit ang mga buko at sanga sa katawan ng ilawan, at yari sa iisang piraso ng pinitpit na ginto ang lahat ng ito.³⁷ At saka gumawa ka rin ng pitong ilaw para sa ilawan, at iayos ang mga ito para magliwanag sa harap ng ilawan.³⁸ Ang mga pansipit ng mitsa sa mga ilaw at mga trey ay kailangang yari din sa lantay na ginto.³⁹ Gagamit ka ng pitumpu't limang libra ng lantay na ginto sa paggawa sa ilawan at mga palamuti nito.⁴⁰ Hala, gawin mo ang mga ito ayon sa planong ipinakita sa iyo sa bundok.

Ang Tirahan

26 ¹Gawin mo mula sa sampung tela ng hinabing pinong linen na kulay asul-purpura at pula ang banal na Tirahan. Paburdahan mo ng mga kerubim ang mga telang ito ng linen.² Pare-parehong apatnapung talampakan ang haba at anim na talampakan ang luwang ng bawat tela; iisa lamang ang sukat ng lahat ng tela.³ Tatahiin at pagkakabit-kabitin ang limang tela at ganoon din ang gagawin sa lima pa.⁴ Kakabitan mo ng sintas na biyoleta ang gilid ng huling piraso sa unang lima at gayundin ang gagawin mo sa gilid ng huling piraso ng isa pa.⁵ Limampung sintas ang ilalagay mo sa unang piraso at gayundin naman sa ikalawa.⁶ Saka ka gagawa ng limampung gintong kawit para pagkabitin ang dalawang telang linen. Sa ganito mabubuo ang banal na Tirahan.

⁷Gagawa ka ng mga tela sa hinabing bala-hibo ng kambing para maging takip sa Tirahan. Gagawa ka ng labing-isang tela.⁸ Apatnapu't tatlong talampakan ang haba at anim na talampakan ang luwang ng bawat tela; pare-pareho ng sukat ang lahat ng tela.⁹ Pagkakabit-kabitin mo ang limang tela para maging isang piraso at gagawin ding isa pang piraso ang nalalabing anim na tela. Itutupi ang ikaanim sa harapan ng Tirahan.¹⁰ Kabitan mo ng limampung sintas ang gilid ng huling tela sa unang lima at ganoon din ang gawin mo sa gilid ng huling piraso sa anim na magkakasama.¹¹ Gagawa ka ng limampung

kawit na tanso at isusuot ang mga ito sa mga sintas para pagkabitin ang dalawang piraso at gawin itong toldang pantakip sa Tirahan.

¹²Isang bahagi ang iiwan sa anim na magkakasama; lalaylay ito sa likod ng Tirahan.¹³ Ang sobrang ito ang magiging takip sa Tirahan.

¹⁴Gagawa ka pa ng ibang takip para sa banal na Tirahan: isang yari sa pulang katad ng toro, at sa ibabaw nito'y may isa pang takip na yari sa malambot na katad.

¹⁵Gagawa ka ng mga tablang yari sa akasya, at itatayo mo ang mga ito sa Tirahan.¹⁶ Bawat isa'y labinlimang talampakan ang haba at dalawampu't pitong pulgada naman ang lapad.¹⁷ May dalawang nakausli sa bawat isa kung saan ikakabit ang isa pang tablang kasunod, at ganito nga ang gagawin mo para sa lahat ng tabla ng Tirahan.¹⁸ Dalawampung tabla ang ilalagay mo sa dakong timog ng Tirahan.¹⁹ At gagawa ka ng apatnapung paang pilak para sa dalawampung tabla: dalawang paa para sa dalawang nakausli sa bawat tabla.²⁰ Para sa kabilang dako naman ng Tirahan, sa hilaga, maglagay ka rin ng dalawampung tabla²¹ na nakatayo sa apatnapung paang pilak, dalawang paa sa bawat tabla.²² Para naman sa likuran ng Tirahan, sa dakong kanluran, gumawa ka ng anim na tabla,²³ at dalawa pang tabla para sa mga panulukan sa likod ng Tirahan.²⁴ Pagkakabitin ang mga ito sa ibaba at itaas, sa unang bilog na kawit, at gayundin ang gagawin sa dalawang tabla ng dalawang panulukan.²⁵ Kayat magkakaroon ng walong tabla at labing-anim na paang pilak; dalawang paa sa ilalim ng unang tabla at gayundin sa iba pa.

²⁶Gagawa ka rin ng limang pahalang na kahoy ng akasya para pagdugtungin ang mga tabla sa isang tabi ng Tirahan,²⁷ at lima pang pahalang para naman sa mga tabla sa kabilang tabi ng Tirahan.²⁸ Lalagos ang mga pahalang sa gitna ng mga tabla, sa magkabilang dulo.²⁹ Babalutin ng ginto ang mga tabla, at lalagyan ng gintong pulseras na suutan ng mga pahalang na nababalot din ng ginto.

³⁰Ganito mo gagawin ang banal na Tirahan ayon sa planong ipinakita ko sa iyo sa bundok.

³¹Gagawa ka ng kurtinang yari sa lineng asul-purpura at pula, at lanang matingkad na pula, at hinabing pinong linen, at paburdahan mo ito ng kerubim.³² Isasabit mo ito sa apat na haliging akasya na nakatayo sa apat na paang pilak at binalutan ng ginto at nilagyan ng gintong pulseras.³³ Isasabit mo ang kurtina sa mga kawit at sa likuran nito mo ilalagay ang Kaban ng Pahayag, at ang kurtina ang maghihiwalay ng Banal na Lugar mula sa Kabanal-banalan.

³⁴ Ilalagay mo ang Lugar ng Pagpapatawad sa ibabaw ng Kaban na nasa loob ng Kabanal-banalan.

³⁵ Sa labas ng kurtina, ilalagay mo naman ang mesa sa gawing hilaga ng Tirahan at ang kandelabra sa gawing timog sa tapat ng mesa.

³⁶ Para sa pintuan ng Tirahan, gagawa ka ng kurtinang yari sa lanang asul-purpura at pula, at hinabing linen, na gawa ng isang magaling na burdadora. ³⁷ Gagawa ka sa kurtinang iyon ng limang haliging akasya na balot ng ginto at may mga kawit na ginto at may limang paang tanso.

Ang altar ng mga susunuging handog

27 ¹ Gumawa ka ng isang parisukat na altar na yari sa akasya, walong talampakan ang haba at lapad, at limang talampakan ang taas. ² Lagyan mo ng mga sungay ang apat na sulok ng altar at balutan ng tanso ang altar pati ang mga sungay. ³ Gagawa ka ng mga gamit na tanso para sa altar – mga sisidlan para sa abo, mga pala, mga plangganang pangwisik, kawit at mga lalagyan ng baga. ⁴ Gagawa ka rin ng barandilyang tanso para sa altar at kakabitan mo ng apat na pulseras na tanso ang apat na sulok nito. ⁵ Ikkabit mo ang mga pulseras na tanso sa ilalim ng tuntungan ng altar na aabot ang mga ito sa kalagitnaan ng altar. ⁶ At para sa pagbuhat sa altar, gagawa ka ng mga pampasang yari sa akasya at babalutin mo ng tanso ang mga ito. ⁷ Isusuot mo ang mga pampasan sa mga pulseras na tanso upang nasa magkabilang tabi ang mga ito kapag binuhat ang altar. ⁸ Gawin mong walang-laman at guwang ang loob ng altar gaya ng ipinakita sa iyo sa bundok.

⁹ Gagawa ka rin ng patyo para sa Tirahan. Sa dakong timog ng patyo'y may mga kurtinang yari sa hinabing pinong linen na sandaa't limampung talampakan ang haba. ¹⁰ Ang mga kurtina'y may dalawampung tansong haliging may mga kawit at baras na pilak, at nakapatong sa dalawampung tansong paa. ¹¹ Maglalagay ka rin naman sa dakong hilaga ng mga kurtinang linen na sandaa't limampung talampakan ang haba, at dalawampung haliging may kawit at baras na pilak at nakapatong sa dalawampung paa. ¹² Sa dakong kanluran ng patyo, magsasabit ka pa ng mga kurtinang may pitumpu't limang talampakan ang haba, sa sampung haliging nakapatong sa sampung paa. ¹³ Pitumpu't limang talampakan din ang luwang ng patyo na nakaharap sa silangan. ¹⁴ Mga kurtinang dalawampu't limang talampakan ang haba ang nakasabit sa tatlong haliging nakapatong sa tatlong paa sa isang tabi ng pintuan. ¹⁵ May mga kurtina ring dalawampu't limang talampakan ang haba sa

kabilang tabi ng pintuan, at nakasabit sa tatlong haliging nakapatong sa tatlong paa. ¹⁶ At para sa pintuan sa patyo, maglalagay ka ng mga kurtinang tatlumpung talampakan ang lapad na gawa ng isang magaling na burdadora mula sa lanang asul-purpura at pula, at hinabing linen, at isasabit mo ang mga ito sa apat na haliging may apat na paa.

¹⁷ Pagdurugtugin ng mga pilak na baras ang lahat ng haliging nakapaligid sa patyo at gagawin mong yari sa pilak ang mga kawit at sa tanso naman ang mga paa ng mga ito. ¹⁸ Sandaa't limampung talampakan ang haba ng patyo, at pitumpu't limang talampakan ang luwang at pitong talampakan ang taas. Yari sa hinabing linen ang lahat ng kurtina nito na may mga paang tanso.

¹⁹ Yari sa tanso ang lahat ng kagamitan sa Tirahan, pati na ang mga tulos na ginagamit dito at sa patyo.

²⁰ Lutos mo sa bayang Israelita na dalhan ka ng dalisay na langis ng olibo para sa ilaw upang doo'y laging magningas ang isang apoy. ²¹ Si Aaron at ang kanyang mga anak na lalaki ang maglalagay ng apoy na ito sa Toldang Tagpuan na nasa labas ng kurtina ng Kaban ng Tipan. Magniningas ang apoy sa harap ni Yawe mula gabi hanggang umaga at sa habang panahon. Utos itong dapat sundin ng bayang Israel magpakailanman.

Ang mga damit ng mga pari

28 ¹ Ibukod mo mula sa mga Israelita ang kapatid mong si Aaron at ang kanyang mga anak: sina Aaron, Nadab at Abihu, Eleazar at Itamar upang maging pari ko.

² Magpagawa ka ng mga sagradong damit para sa iyong kapatid na si Aaron upang maging kagalang-galang siya at marangal. ³ Lutos mo sa mga magagaling na mananahing pinuspos ko ng diwa ng katalinuhan na gumawa ng mga damit para kay Aaron para sa pagtatalaga sa kanya bilang aking pari. ⁴ Ito ang mga damit na gagawin nila: damit pandibdib, efod, damit pang-ibabaw, burdadong tunika, turban at sinturon. Isusuot ng iyong kapatid na si Aaron at ng kanyang mga anak na mga pari ko ang mga sagradong damit na ito. ⁵ Gagamit ka ng ginto, lanang asul-purpura at pula at hinabing linen para sa mga damit na ito.

⁶ Gawing maganda ang efod na yari sa ginto, telang asul-purpura at pula at hinabing maha-haling linen. ⁷ Lalagyan ito ng dalawang sintas para sa balikat upang pagkabitin ang harap at likod nito. ⁸ Gagawing kasama at katulad ng efod ang hinabing pamigkis nito na yari rin sa gintong

sinulid, telang asul-purpura at pula, at hinabing pinong linen. ⁹ At kukuha ka ng dalawang mamahaling batong onix at iukit mo sa mga ito ang mga pangalan ng mga anak ng Israel, ¹⁰ tig-anim na pangalan sa bawat bato, ayon sa ayos ng kapanganakan. ¹¹ Gaya ng pag-ukit sa mga batong pantatak, iukit mo sa dalawang bato ang mga pangalan ng mga anak ng Israel, at ilagay mo ang mga bato sa enggasteng ginto. ¹² Ikabit mo sa mga tirante ng efod ang dalawang bato sa pag-alaala sa mga anak ng Israel. Dadalhin ni Aaron sa kanyang mga balikat ang kanilang mga pangalan para maalaala sila ni Yawe. ¹³ Gagawa ka rin ng mga gintong enggaste ¹⁴ at ng dalawang tanikalang ginto na itinirintas, at ikakabit mo ito sa mga enggaste.

¹⁵ Gumawa ka rin at magpaburda ng eskapularyong panghatol gaya ng pagkagawa sa efod. Gawin mo ito na yari sa ginto, telang asul-purpura at pula at hinabing pinong linen. ¹⁶ Gagawin mo itong pinagtaklob na parisukat na may siyam na pulgada ang lapad. ¹⁷ Lalagyan mo ito ng apat na hanay ng mga batong-hiyas: rubi, topasyo at karbusyo para sa unang hanay; ¹⁸ esmeralda, sapiro at brilyante para sa pangalawang hanay; ¹⁹ haspe, rubi at amatista para sa pangatlong hanay; ²⁰ at berilo, krisolito na onix para sa pang-apat. Ilalagay ang mga ito sa mga enggasteng ginto. ²¹ Labindalawang lahat ang mga bato taglay ang labindalawang pangalan ng mga anak ng Israel. Luukit na parang tatak sa mga bato ang labindalawang pangalan ng labindalawang tribu; tig-isang pangalan sa bawat bato.

²² Para naman sa damit panghatol, gagawa ka ng mga tanikalang ginto na itinirintas, ²³ at dalawa pang gintong bilog na kawit na ilalagay sa dalawang sulok sa itaas ng damit-panghatol. ²⁴ Itatali mo ang dalawang gintong tanikala sa dalawang bilog na kawit na nakakabit sa mga sulok ng eskapularyong panghatol. ²⁵ Ang kabilang dulo ng mga tanikalang lubid nama'y ikakabit mo sa dalawang enggaste para maikabit ang mga ito sa tiranteng nasa harapan ng efod.

²⁶ Gumawa ka rin ng dalawang gintong bilog na kawit at ilagay ang mga ito sa dalawang sulok sa ibaba ng eskapularyo, sa tupi nito sa loob na malapit sa efod. ²⁷ Gagawa ka ng dalawa pang bilog na kawit na ginto at ilalagay ang mga ito sa harap ng efod, sa may ibaba ng dalawang tirante nito na malapit sa tupi, at sa ibabaw ng hinabing sinturon ng efod. ²⁸ Itatali mo sa sintas na kulay asul-purpura ang mga bilog na kawit ng eskapularyo sa bilog na kawit ng efod para manatili ang eskapularyo sa ibabaw ng hinabing sinturon at hindi ito maalís sa efod.

²⁹ Kayat tuwing papasok sa banal na lugar si Aaron, isusuot niya ang damit-pandibdib o ang panghatol, dala ang mga pangalan ng mga anak ni Israel sa kanyang dibdib upang lagi silang maalaala ni Yawe.

³⁰ Ilalagay mo rin sa eskapularyo ng panghatol ang Urim at Tumim na gagamitin ni Aaron sa pagpapasya niya para sa mga Israelita. Dadalhin din ni Aaron ang mga ito sa kanyang dibdib sa pagharap niya kay Yawe.

³¹ Gawin mong kulay asul-purpura ang pang-ibabaw sa efod. ³² Lagyan mo ito sa gitna ng butas na suutan ng ulo; gagawin ang butas sa paghabi tulad sa kuwelyo ng isang kamisadentro para hindi ito mapunit. ³³ Gagawa ka ng mga bilog na palamuti na yari sa lanang asul-purpura at pula, at hinabing pinong linen sa laylayan ng balabal ng efod, ³⁴ at lalagyan mo ng mga kampanilya ang pagitan ng mga ito. Ilalagay na magkakasalit ang mga gintong kampanilya at bilog na palamuti sa paligid ng laylayan ng balabal.

³⁵ Isusuot ito ni Aaron tuwing maglilingkod siya sa Diyos, kayat maririnig ang kuliling ng mga kampanilya tuwing papasok siya sa banal na lugar sa harap ni Yawe o kung lumalabas siya rito. Kung hindi'y mamamatay siya.

³⁶ Gumawa ka ng isang kapirasong metal na yari sa lantay na ginto at iukit mo rito ang: 'Itinalaga kay Yawe'. ³⁷ Itatali mo ito ng isang laso na asul-purpura sa harap ng turban. ³⁸ Ilalagay ito ni Aaron sa kanyang noo; kayat siya mismo ang mananagot sa mga banal na handog na iaalay ng mga Israelita kay Yawe. Laging isusuot ni Aaron ang metal na ito sa kanyang noo upang makamit niya ang kagandahang-loob ni Yawe para sa mga Israelita.

³⁹ Humabi ka rin ng tunikang linen at turbang linen at ng sinturon, na magaling ang pagkagawa.

⁴⁰ Gagawa ka ng damit at sinturon at turban para sa mga anak ni Aaron upang sila'y maging kagalang-galang at marangal.

⁴¹ Ikaw ang magbibihis sa iyong kapatid na si Aaron at sa kanyang mga anak. At papahiran mo sila ng langis at itatalaga, at ilalaan silang maglilingkod sa akin bilang mga pari. ⁴² Magpapagawa ka ng mga karsonsilyong linen para sa kanila upang takpan ang kanilang baywang hanggang hita. ⁴³ Isusuot ni Aaron at ng kanyang mga anak ang mga ito sa pagpasok nila sa Toldang Tagpuan at sa paglapit nila sa altar para maglilingkod sa banal na lugar. Kung hindi'y magkakaroon sila ng pagkasala at mamamatay. Batas ito magpasawalang hanggan para kay Aaron at sa lahat niyang inapo.

Ang pagtatalaga sa mga pari

29 ¹Ito ang seremonyang gagawin mo sa pagtatalaga kay Aaron at sa kanyang mga anak bilang mga paring maglilingkod sa akin. Pipili ka ng batang toro at dalawang kambing na lalaki na walang kapintasan. ²Gagawa ka ng tinapay na walang lebadura at may halong langis, at biskwit na walang lebadura at pina-hiran ng langis; magagawa mo ang mga ito mula sa pinong harina. ³Ilagay mo ang lahat ng ito sa isang basket na iaalay mo kasama ng batang toro at dalawang lalaking kambing.

⁴At pagkahatid mo kay Aaron at sa kanyang mga anak na lalaki sa bungad ng Toldang Tagpuan pagkapaligonila, ⁵kukunin mo ang tunika, ang damit na pang-ibabaw sa efod, ang efod at ang eskapularyo, at ang may burdang sinturon at isusuot mo ang mga ito kay Aaron. ⁶Ilalagay mo ang turban sa kanyang ulo at itatali rito ang sagradong metal. ⁷Kukunin mo ang langis ng pagtatalaga at ibubuhos ito sa kanyang ulo.

⁸Palalapitin mo naman pagkatapos ang kanyang mga anak at bibihisan din sila ng tunika. ⁹Sisinturunan mo ang kanilang mga baywang at lalagyan ng turban ang kanilang mga ulo. At sa pagtatalaga mo kay Aaron at sa kanyang mga anak, mapapasakanila ang pagkapari magpakailanman.

¹⁰At saka mo dadalhin ang toro sa harap ng Toldang Tagpuan at ipapatong naman ni Aaron at ng kanyang mga anak ang kanilang kamay sa ulo nito. ¹¹Papatayin mo ang toro sa harap ni Yawe sa may pintuan ng Toldang Tagpuan. ¹²Kukuha ka ng kaunting dugo nito sa iyong daliri at ipapahid sa mga sungay ng altar. Ibubuhos mo pagkatapos ang tirang dugo sa panaan ng altar. ¹³At kukunin mo ang lahat ng tabang nakabalot sa mga laman-loob, ang tabang nakabalot sa atay, ang dalawang bato at ang taba ng mga ito, at susunugin mong lahat sa altar. ¹⁴Susunugin mo naman sa labas ng kampo ang karne ng toro at ang balat niyon at mga bituka, sapagkat hain ito para sa kasalanan.

¹⁵Kukunin mo ang isa sa mga lalaking kambing at ipapatong ni Aaron at ng kanyang mga anak ang kanilang mga kamay sa ulo nito. ¹⁶Kakatayin mo ang lalaking tupa, kukunin ang dugo nito at ibubuhos sa lahat ng gilid ng altar. ¹⁷Pagparti-partihin mo ang lalaking tupa, at hugasan ang mga laman-loob at pata, at ilagay ang mga ito sa ibabaw ng ulo at iba pang bahagi. ¹⁸Sunugin mo pagkatapos ang buong kambing sa altar. Ito ang susunuging handog na kalugud-lugod kay Yawe.

¹⁹At kukunin mo ang isa pang lalaking tupa. Ipapatong ni Aaron at ng kanyang mga anak ang kanilang mga kamay sa ulo nito. ²⁰Kakatayin mo ang lalaking tupa, kukuha ng kaunting dugo nito at ipapahid sa dulo ng kanang tainga ni Aaron at ng kanyang mga anak, sa hinlalaki ng kanilang kanang kamay at kanang paa. Ibuhos mo rin ang natirang dugo sa paligid ng altar. ²¹Kukuha ka ng kaunti sa natitira pang dugo sa altar, at kasama ng langis sa pagtatalaga ay wiwisikan mo nito si Aaron at ang kanyang mga damit at ang kanyang mga anak at ang kanilang mga damit, upang siya at ang kanyang mga damit at ang kanyang mga anak at ang kanilang mga damit ay maitalaga kay Yawe.

²²Kunin mo ang matatabang bahagi nito – ang buntot, ang tabang nakabalot sa mga laman-loob, ang taba sa ibabaw ng atay; ang dalawang bato at ang taba ng mga ito, pati ang kanang hita – ito ang lalaking kambing para sa pagtatalaga. ²³Kukuha ka pa rin ng tinapay, bibingkang nilutong may langis at biskwit mula sa basket ng mga tinapay na walang pampaalsa na inihain sa harap ni Yawe, ²⁴at ilalagay mo ang lahat sa mga kamay ni Aaron at ng kanyang mga anak upang ihandog na paindayog kay Yawe. ²⁵Kunin mo uli ang lahat ng ito at sunugin sa ibabaw ng sinunog na handog sa altar bilang mabangong sinunog na handog kay Yawe.

²⁶Kukunin mo ang dibdib ng lalaking tupa at paindayog na iaalay kay Yawe, at magiging bahagi mo sa pag-aalay. ²⁷At saka mo itatalaga ang dibdib na inialay at ang hitang iniindayog – ang dibdib ng lalaking kambing na para sa pagtatalaga ni Aaron at ng kanyang mga anak. ²⁸Habang panahong karapatan ni Aaron at ng kanyang mga anak na tanggapin ang mga bahaging ito mula sa mga Israelita; ito ang bahaging ibinukod ng mga Israelita mula sa kanilang handog sa mabuting pagsasama na bahaging para kay Yawe.

²⁹Ipapasa ni Aaron ang mga sagradong damit sa kanyang mga anak at isusuot nila ang mga ito sa pagbubuhos ng langis at pagtatalaga. ³⁰Pitong araw na isusuot ang mga ito ng mga anak ni Aaron na hahalili sa kanya sa pagkapari at papasok sa Toldang Tagpuan para maglingkod sa banal na lugar.

³¹Kukunin mo ang lalaking tupa ng pagtatalaga at lulutuin ang karne nito sa isang banal na lugar. ³²Sa pintuan ng Toldang Tagpuan kakanin ni Aaron at ng kanyang mga anak ang karne ng tupa at ang tinapay na nasa basket. ³³Kakanin nila ang lahat ng alay sa pagbabayad-sala na ginamit sa kanilang pagtatalaga o ordinasyon. Banal ang mga ito kayat walang karaniwang tao

ang kakain ng mga ito. ³⁴Kung may matitira man sa karne ng kambing ng pagtatalaga o sa tinapay, susunugin ito kinabukasan. Hindi ito kakanin sapagkat banal ito. ³⁵Gagawin mo kay Aaron at sa kanyang mga anak ang mga iniutos ko sa iyo – pitong araw silang oordinahan.

³⁶Sa pagtatalaga mo sa altar, araw-araw kang mag-aalay ng toro bilang hain para sa kasalanan; sa gayon mo inihingi ng tawad sa altar para maitalaga iyon, at saka mo iyon papahiran at magiging banal. ³⁷Pitong araw mong gagawin ang pagtatalaga sa altar. Kayat magiging ganap na banal ito, at magiging banal ang anumang ilagay dito.

³⁸Araw-araw kang mag-aalay sa altar ng dalawang korderong tig-isang taong gulang. ³⁹Iaalay mo ang isang kordero sa umaga, at ang isa pa sa dapithapon. ⁴⁰Kasama ng unang kordero, mag-aalay ka ng dalawang librang pinong harina na inihalo sa anim na litrong purong langis, at ng anim na litrong alak.

⁴¹Sa dapithapon mo naman iaalay ang isa pang kordero kasama ng harina, langis ng olibo at alak na sindami ng sa umaga. Ito ang handog na pinadaan sa apoy at may bangong kalugud-lugod kay Yawe. ⁴²Ito ang panghabampanahong sinunog na handog ng mga salinlahi sa harap ni Yawe sa pintuan ng Toldang Tagpuan.

⁴³Sa lugar na iyon ko kayo kakatagpuin at kakausapin naman kita. Doon ko kakatagpuin ang sambayanan ng Israel, at ang lugar na iyon ay magiging banal sa aking Luwalhati.

⁴⁴Gagawin ko ngang banal ang Toldang Tagpuan at ang altar, at si Aaron at ang kanyang mga anak upang sila'y maging mga paring maglilingkod sa akin. ⁴⁵Mananatili akong kasama ng sambayanan ng Israel, at ako ang kanilang magiging Diyos. ⁴⁶Kayat malalaman nilang akong kanilang Diyos ang naglabas sa kanila mula sa lupain ng Ehipto para manahan sa kanilang piling. Ako ang kanilang Diyos.

Ang insenso, ang tubig at ang mabangong langis

30 ¹Gumawa ka ng altar na yari sa akasya, na pagsusunugan ng insenso. ²Gawin mo itong parisukat na may dalawampung pulgada ang haba at lapad, at apatnapung pulgada ang taas, at may mga sungay. ³Babalutan mo ng lantay na ginto at lalagyan ng gilid na ginto ang mga paligid nito at mga sungay. ⁴Lagyan mo ng dalawang gintong pulseras ang ilalim ng magkabilang gilid bilang suutan ng mga pampasan sa altar. ⁵Gawin mong yari sa akasya ang mga pampasan at balutan ng ginto ang mga ito. ⁶Ilalagay mo naman ang altar sa harap ng

kurtinang nakatakip sa Kaban ng Tipan at sa Lugar ng Pagpapatawad kung saan ako nakikipag-usap sa iyo.

⁷Susunugin ni Aaron sa altar na ito ang mabangong insenso tuwing maghahanda siya ng mga ilawan sa umaga, ⁸at kapag ibinabalik niya ang mga ilawan sa dapithapon. Kayat gagawin ng lahat mong salinlahi ang panghabampanahong alay na ito ng insenso sa harap ni Yawe. ⁹Hindi ka mag-aalay ng di sagradong insenso sa altar o ng hayop o butil, o magbubuhos kaya ng alay na alak sa altar na ito.

¹⁰Gagawin ni Aaron taun-taon ang pagbabayad sa mga kasalanan at lalagyan niya ng dugo ng hayop na bayad sa mga kasalanan ang sungay ng altar. At gagawin mo rin ito sa lahat ng sali't salinlahi. Ganap na banal ang seremonyang ito sa paningin ni Yawe.”

¹¹Sinabi ni Yawe kay Moises: ¹²“Pagkuha mo ng senso para ilista ang sambayanang Israel, magbabayad kay Yawe ang bawat isa ng pantubos sa kanyang buhay upang walang dumating na salot sa kanila habang sila'y nagpapalista. ¹³Ang bawat magpapalista ay magbabayad ng kalahating siklo ayon sa timbangan ng templo; ito ang abuloy para kay Yawe. ¹⁴Magpapalista ang may dalawampung taong gulang na o higit pa at babayaran niya ang abuloy para kay Yawe. ¹⁵Hindi magbibigay ng mas marami ang mayaman at hindi rin naman magbibigay ng mas kaunti ang dukha sa pagbabayad nila ng pantubos sa kanilang buhay. ¹⁶Gagamitin mo ang perang itong bigay ng sambayanang Israel para sa pagpapaayos ng Toldang Tagpuan. Ipaalala kay Yawe ng halagang pantubos ang mga anak ng Israel.”

¹⁷Sinabi pa ni Yawe kay Moises: ¹⁸“Gumawa ka rin ng isang planganang tanso na may patungan para sa paghuhugas. Ilalagay mo ito sa pagitan ng Toldang Tagpuan at ng altar, at lalagyan mo ito ng tubig. ¹⁹Dito naghuhugas ng kanilang mga kamay at paa si Aaron at ang kanyang mga anak. ²⁰Maghuhugas sila bago pumasok sa Toldang Tagpuan kung hindi'y mamamatay sila. At kung lalapit sila sa altar para maglilingkod at magsunog ng handog kay Yawe, ²¹maghuhugas din sila ng mga kamay at paa, kung hindi'y mamamatay sila. Panghabampanahong kautusan ito para sa kanila, kay Aaron at sa kanyang mga inapo sa lahat ng salinlahi.”

²²Sinabi pa ni Yawe kay Moises: ²³“Kumuha ng mga piling pabango – labindalawang libra ng tunaw na mira, anim na librang mabangong kanela, anim na librang mabangong tambo ²⁴at labindalawang librang kasia (na tinimbang na

lahat ayon sa timbangan ng templo) at isang galon ng langis ng olibo. ²⁵Gayon mo gagawin ang sagradong pabango, na karapat-dapat na pabango at gawa ng isang tunay na tagatimpla. Ito ang magiging langis para sa banal na pagpapahid. ²⁶Ito ang gagamitin mong pampahid sa Toldang Tagpuan at sa Kaban ng Tipan, ²⁷sa mesa at lahat ng kasangkapan nito, sa ilawan at lahat ng gamit nito, sa altar ng insenso, ²⁸sa altar ng sinunog na handog at lahat ng kasangkapan nito, at sa planggana at patungan nito. ²⁹Itatalaga mo ang mga ito kayat magiging tunay na banal ang mga ito at ang anumang madikit sa mga ito. ³⁰Papahiran mo ng langis si Aaron at ang kanyang mga anak, at itatalaga sila bilang mga paring maglilingkod sa akin. ³¹At sabihin mo sa mga Israelita: Ito ang langis ng pagtatalaga para sa lahat ng salinlahi. ³²Huwag itong ibubuhos sa mga katawan ng mga karaniwang tao, at huwag gagawa ng iba pang langis na ganito rin ang timpla. Banal na bagay ito kayat ituring itong banal. ³³Sinumang gumawa ng tulad nito o gumamit nito sa karaniwang tao'y hindi na mabubuhay sa piling ng kanyang bayan.”

³⁴Sinabi ni Yawe kay Moises: “Kumuha ka ng magkakasindaming mababangong rekadong resina, espino, galbano, mabangong rekado at purong kamanyang, ³⁵at gaya ng gumagawa ng pabango, gumawa ka ng insensong inasinan, dalisay at banal. ³⁶Durugin mo't pulbusin ang isang bahagi nito, at lagyan ng kaunti ang harap ng Kaban ng Tipan sa Toldang Tagpuan kung saan ako nakikipagtagpo sa iyo. Ituring mo itong banal. ³⁷Huwag gagawa ang sinuman ng insensong tulad nito para sa kanyang sarili. Ituring mo itong banal at para lamang kay Yawe. ³⁸Sinumang gumawa ng pabangong tulad nito'y di na mabubuhay sa kanyang bayan.”

Ang mga manggagawa sa santuwaryo

31 ¹Sinabi ni Yawe kay Moises: ²“Tingnan mo't pinili ko si Bezaleel na anak ni Uring anak ni Hur ng tribu ng Juda. ³Pinuspos ko siya ng espiritu ng Diyos at binigyan ng talino, pang-unawa, kakayahan para sa lahat ng klase ng gawain: ⁴sa sining at sa paggawa sa ginto at pilak at tanso; ⁵sa pagtapyas ng mga hiyas na

lalagyan ng enggaste, sa pag-ukit ng kahoy, sa lahat ng uri ng paggawa.

⁶Ibinibigay ko ngayon sa kanya bilang kasama niya si Oholiab na anak ni Ahisamak ng tribu ng Dan; at ibinibigay ko sa lahat ng may kakayahan ang talino para magawa nila ang lahat ng iniutos ko: ⁷ang Toldang Tagpuan, ang Kaban ng Tipan at ang Lugar ng Pagpapatawad sa ibabaw ng Kaban, ⁸at lahat ng kagamitan sa Toldang Tagpuan: ang mesa at ang mga gamit nito, ang ilawang lantay na ginto at ang mga gamit nito, ang altar ng insenso, ⁹ang altar na pinagsusunugan ng handog at lahat ng gamit nito, ang planggana at patungan nito, ¹⁰ang magaganda at sagradong damit ng paring si Aaron at ang mga damit ng kanyang mga anak sa kanilang paglilingkod, ¹¹ang langis ng pagtatalaga at ang mabangong insenso sa banal na lugar. Gagawin nila ito ayon sa ipinag-utos ko sa kanila.”

Ang Araw ng Pahinga

¹²Sinabi pa ni Yawe kay Moises: ¹³“Sabihin mo sa sambayanang Israel: Igagalang ninyo ang mga Araw ng Pahinga ko, sapagkat ang Araw ng Pahinga ay isang tanda sa inyo at sa akin sa lahat ng salinlahi na akong si Yawe ang gumawa sa inyo bilang sarili kong bayan. ¹⁴Ipangilin ninyo ang Araw ng Pahinga at ituring itong banal. Patayin ang sinumang hindi mangilin, at sa halip ay nagtatrabaho sa araw na ito. ¹⁵Anim na araw ang sa pagtatrabaho ngunit itatalagang araw ng ganap na pahinga ang ikapitong araw sa karangalan ni Yawe. Patayin ang sinumang magtatrabaho sa Araw ng Pahinga. ¹⁶Mangilin ang mga Israelita sa Araw ng Pahinga at sundin ito sa lahat ng salinlahi bilang walang hanggang pakikipagtipan sa akin. ¹⁷Isang panghabampanahong tanda sa akin at sa mga anak ng Israel ang Araw ng Pahinga sapagkat anim na araw na ginawa ni Yawe ang langit at lupa, at nagpahinga siya sa ikapitong araw.”

• ¹⁸Matapos ituro kay Moises ang lahat ng ito sa Bundok Sinai, ibinigay sa kanya ni Yawe ang dalawang tapyas ng Pahayag; sinulatan ng daliri ng Diyos ang mga tapyas na batong ito.

• **31.18** Waring may kahulugan ang paglalahad ng Aklat ng Exodo, pero dahil lamang ito sa layuning pagsama-samahin ang mga bahagi ng iba't ibang panahon. Sa matatandang tradisyon malinaw na inihahayag ang mga utos ng Tipan (kab 20 at 34:10):

katarungan at paglilingkod sa iisang Diyos. Pero pagkalipas ng mahabang panahon, pagkabalik ng mga Judio mula sa pagkakatapon, ituturing na pangunahing tungkulin ng bansa ang pagsambang idinaraos sa Templo ng Jerusalem. Noon isiningit ang mahaha-

ANG GUYANG TINUNAW NA METAL

32 ¹Nang makita ng sambayanan na napakatagal ni Moises bago bumaba mula sa bundok, nagtipon sila kay Aaron at sinabi sa kanya: “O ano? Igawa mo kami ng mga diyos na mangunguna sa amin. Sapagkat hindi namin alam kung ano na ang nangyari sa Moises na ito na naglabas sa amin mula sa Ehipto.”

²At sinabi sa kanila ni Aaron: “Hiklasin ninyo ang mga gintong hikaw na suot ng inyong mga maybahay at mga anak, at dalhin sa akin ang mga ito.” ³Kayat hinubad nga ng lahat ang kanilang mga hikaw, at dinala kay Aaron. ⁴Kinuha niya ang mga iniabot sa kanya at sininsil, at gumawa siya ng guyang tinunaw na metal.

At sinabi nila: “Ito ang iyong mga diyos, O Israel, na naglabas sa iyo mula sa Ehipto.”

⁵Nang makita ito ni Aaron, nagtayo siya ng altar sa harap ng guyang metal at saka ipinahayag: “Bukas ay piyesta sa karangalan ni Yawe.”

⁶Kaya maaga silang gumising kinabukasan at nag-alay ng mga sinunog na handog at ng mga hain sa mabuting pagsasamahan. At naupo sila para kumain

at uminom, at tumindig para magpakaligaya.

⁷Kaya sinabi ni Yawe kay Moises: “Bumaba ka sapagkat nagpakasama ang iyong bayan na inilabas mo mula sa lupain ng Ehipto. ⁸Kaydali nilang lumihis mula sa daang iniutos ko sa kanila. Gumawa sila ng guyang metal para sa kanilang sarili, yumuko sa harap nito at nag-alay ng mga handog, at sinabing: Ito ang iyong mga diyos, Israel, na naglabas sa iyo mula sa lupain ng Ehipto.”

⁹At sinabi ni Yawe kay Moises: “Nakikita kong matigas ang ulo ng bayang ito. ¹⁰Kayat pabayaang mo ngayong tupukin sila’t ubusin ng aking poot. Ngunit mula sa iyo, gagawa ako ng isang malaking bansa.”

¹¹Ngunit pinakiusapan ni Moises si Yaweng kanyang Diyos, at sinabi: “O Yawe, puwede bang mag-apoy ang iyong galit sa iyong bayan na inilabas mo mula sa lupain ng Ehipto nang may dakilang kapangyarihan at malakas na kamay? ¹²Puwede bang masabi ng mga mga Ehipsiyong: Inilabas sila ni Yawe upang sila’y mapasama, kaya pinatay niya sila sa kabundukan at nilipol sa balat ng lupa. Talikuran mo ang silakbo ng iyong poot,

bang kabanata 25-31 at 35-40 para ipakitang ang pagsambang ito ay nasa puso na ng mga pagbubunyag ng Diyos kay Moises.

Ginugunita ng bayang Hebreo kung paano iningatan ang Kaban ng Diyos sa isang tolda sa disyerto. Ang Kaban ay isang kahong yari sa mamahaling kahoy na naglalaman ng mga tapyas ng bato na pinag-ukitan ng Kautusan kasama ng kaunting manna at iba pang alaala ng mga kababalaghang ginawa ng Diyos sa disyerto.

Nang isulat ng mga pari ng Israel ang mga kabantang ito, ang bayan ng Diyos ay meron nang kahanghangang Templo sa Jerusalem kung saan iniingatan ang kaban. Ikinalugod nilang isiping may pagkakahawig sa Templo ang Tolda sa disyerto; at inisip nilang si Moises ang nagtayo ng toldang iyon, sa pagsunod sa mga detalyadong tagubilin ng Diyos.

• **32.1** Kung paanong sumuway si Adan sa simula, gayundin ang Israel matapos tanggapin ang Batas.

Nagsimula na ang mahirap na pagsasama ng Israel at ng kanyang Diyos na nagbabanta, nagpaparusa at pagkatapos ay nagpapatawad.

Natatakot si Moises sa unang pagkakataong ito: iniisip niyang sa paggamit ng mararahas na paraay mapabalik niya ang Israel sa tuwid na landas at magiging mas responsable ang sambayanan. Pero lumipas ang mga taon at wala pa ring tigil sa pagkakasala ang bayan. Kaya naman magiging kumbinsido ang mga propeta na hindi sapat sa taong nasa lupa ang isang Batas kundi isang bagong puso ang kanyang kinakailangan: tingnan ang bagong tipan sa Jer 31:31.

Igawa mo kami ng mga diyos. Hindi talaga tinanggap ng mga Israelita si Yaweng Diyos na maraming hinihingi at nakikipaglaban, at nag-uutos sa kanilang sakupin ang lupang pangako. Gusto nilang bumalik sa dati nilang relihiyon na mga piyesta lamang at mga seremonya ang hinihingi. Ang ginawa nilang *guyang* yari sa kahoy na binalutan ng ginto (kaya iyon

at huwag maghatid ng kapahamakan sa iyong bayan. ¹³Alalahanin mo ang iyong mga lingkod na sina Abraham, Isaac at Jacob, at ang pangakong binitiwang mo sa kanila sa ganang sarili mo: Pararamihin ko ang iyong inapo tulad ng mga bituin sa langit at ibibigay ko sa lahi mo ang lahat ng lupaing ito na sinasabi ko at mapapasakanila ito magpakailanman.” ¹⁴Nagbago nga ng isip ni Yawe tungkol sa bantang kapahamakan sa kanyang bayan.

¹⁵Nagbalik si Moises at bumaba mula sa bundok, at hawak sa kanyang kamay ang dalawang tapyas ng Kautusan, mga tapyas na may nakasulat sa magkabilang tabi, sa harap at likod. ¹⁶Ang Diyos ang may gawa sa mga tapyas na ito, at ang Diyos ang sumulat sa mga sulat na nakatatak sa mga tapyas.

¹⁷Nang marinig ni Josue ang ingay ng sambayanang nagsisigawan, sinabi niya kay Moises: “May ingay ng digmaan sa kampo.” ¹⁸Ngunit sumagot si Moises: “Hindi awit ng tagumpay o hiyaw ng pagkalupig kundi ingay ng kantahan ang aking naririnig.”

¹⁹Nang malapit na si Moises sa kampo at nakita niya ang guya at ang sayawan, sumiklab ang kanyang galit at inihagis

niya ang mga tapyas na bato na nasa kanyang mga kamay, at nabasag ang mga iyon sa paanan ng bundok. ²⁰At kinuha niya ang guyang kanilang ginawa, sinunog ito sa apoy, pinulbos at isinaboy sa ibabaw ng tubig na ipinainom sa mga Israelita.

²¹Sinabi ni Moises kay Aaron: “Ano ba ang ginawa sa iyo ng bayang ito at dinalhan mo sila ng napakabigat na kasalanan?”

²²Sinabi ni Aaron: “Huwag sanang mag-apoy ang iyong galit, panginoon ko. Kilala mo ang bayang ito at alam mo kung gaano sila kasama. ²³Sinabi nila sa akin: Igawa mo kami ng mga diyos na mangu- nguna sa amin sapagkat hindi namin alam kung ano na ang nangyari sa Moises na ito na naglabas sa amin mula sa Ehipto. ²⁴Kaya sinabi ko sa kanila na hubarin ng bawat isa ang kanyang suot ng ginto. Ibinigay nila sa akin ang mga iyon, at inihagis ko naman sa apoy at ang guyang ito ang lumabas!”

²⁵Nakita ni Moises na nagwawala ang sambayanan dahil pinabayaan silang magwala ni Aaron, at ngayo’y nanganganib sila sa mga kaaway.

²⁶Kaya tumindig si Moises sa bungad

masusunog ni Moises) ang tradisyunal na larawan ni *El* na diyos ng mga Kananeo, diyos na karaniwa’y may mabuting-loob at “makalangit”. Isa siyang diyos na nakapagpapagaan sa damdamin ng mga mananampalatayang takot.

Kayat hindi lamang sa paggawa ng isang imahen ng Diyos ang kanilang kasalanan kundi mas lalo na sa paggawa ng isang diyos na bagay sa kanilang gusto. Ito rin ang kasalanan ginagawa ngayon ng maraming mananampalataya na naghahanap ng isang nagpapaginhawang relihiyon o espiritwalidad na walang pagsasalungatang natatagpuan ng isang taong nagtatrabaho para sa Diyos sa mundo.

Payagan mo ngayong... ubusin ng aking poot. Ngunit mula sa iyo, gagawa ako ng isang malaking bansa. Nang magkulang sa katapatan ang bayan, isang natatanging katibayan ng kanyang katapatan ang hiningi ni Yawe kay Moises. Iminumungkahi niya na madaling makabubuo ng isang bagong bayan ng Diyos mula sa mga inapo nito bilang kapalit sa mga iresponsable. Ngunit naunawaan ni Moises na hindi ito maaari at hindi dapat: hindang-hindi babawiin ng Diyos ang mga pangako niya sa Israel. Kaya pagsasakripisyo

ng sarili ang nakalaan kay Moises hanggang sa wakas para iligtas ang mga makasalanang ito. Hindi siya maghahangad ng anuman para sa kanyang mga inapo, kaligtasan man o mga kaloob na espiritual, kung mapapahamak naman ang bayang tumanggap ng Tipan.

Lumalabas na nagtagumpay si Moises sa pagsubok na ito at nakakamit niya ang kapatawaran para sa Israel. Pinahihintulutan siya ng Diyos na *tumayo sa harap ni Yawe para pigilan ang kanyang galit* (Slm 106:23). Makikita sa maraming bahagi ng Biblia ang pagiging tagapamagitan ni Moises, na may awtoridad na humingi sa ngalan ng kanyang bayan. At makikita rin sa kanya ang paunang larawan ni Jesus na kaisa-isahang Tagapamagitan.

Paglusong ni Moises, narinig niya ang iresponsableng sagot ni Aaron na sa bayan ibinubunton ang sisi. Naging gaya ng isang paring oportunista si Aaron na gustong magpalapad ng papel sa bayan pero madali namang kinalilimutan ang misyong tinanggap niya sa Diyos at hindi sa bayan. Alalahanin nating si Aaron ang patron at modelo ng mga paring Judio. Ang mga paring sumulat ng mga pahinang ito ang tagapag-ingat sa mga

ng kampo at sumigaw: “Lumapit sa akin ang lahat ng para kay Yawe.” At nagkatiyon sa kanya ang buong tribu ng Levi.

²⁷At sinabi niya sa kanila: “Ito ang iniutos ni Yaweng Diyos ng Israel: Isukbit ng bawat isa ang kanyang tabak. Magparoo’t parito kayo sa magkabilang pinto ng kampo at huwag mag-atubiling patayin kahit na sariling kapatid, kaibigan at kamag-anak.”

²⁸Ginawa nga ng mga Levita ang iniutos ni Moises, at mga tatlung lalaki ang namatay nang araw na iyon.

²⁹At sinabi ni Moises: “Mula ngayo’y nakatalaga na kay Yawe ang inyong mga kamay sapagkat bawat isa sa inyo’y laban sa kanyang anak at kapatid. Dahil dito, pinagpapala kayo ni Yawe sa araw na ito.”

Namagitan si Moises para sa bayan

³⁰Kinabukasan, sinabi naman ni Moises sa sambayanan: “Napakabigat na kasalanan ang ginawa ninyo. Ngunit aakyat ako ngayon kay Yawe; makahingi sana ako ng kapatawaran para sa inyong kasalanan.”

³¹Kaya bumalik si Moises kay Yawe, at sinabi: “Ah, napakabigat na kasalanan ang ginawa ng bayang ito. Gumawa sila ng diyos na ginto para sa kanilang sarili. ³²Patawarin mo sana ngayon ang kanilang pagkakasala... at kung hindi naman, burahin mo na ako sa aklat na sinulat mo.”

³³Sinabi ni Yawe kay Moises: “Ang sinumang nagkasala sa akin ang siya kong burahin sa aking aklat. ³⁴Humayo ka ngayon! Manguna ka

aral ni Moises, at sila rin ang naghahawak sa kapangyarihan ni Moises. May kababaang-loob sila para ilahad ang kanilang ninunong si Aaron bilang isang pangkaraniwan at makasalananang tao na ang mga gawa ay hindi bagay sa mataas at marangal niyang posisyon.

Para naman sa sambayanan, hindi nila madaling mabubura ang kanilang mga pagkakasala. Hindi nagkakaisa ang mga salaysay na pinagsasama-sama sa kabanatang ito. Isang parusang parang salot ang ipinahihiwatig sa atin ng bersikulo 35. Sinasabi naman sa talata 25-29 na hindi lahat ay sangkot sa paghihimagsik. Mas matapat ang mga Levitang angkan ng mga pari, at tinulungan nila si Moises na muling maitatag ang kanyang kapangyarihan: sinimulan nilang patayin ang mga may kasalanan.

Dahil dito, pinagpapala kayo sa araw na ito. Pero huwag nating isiping pinagpapala ng Diyos

sa bayan patungo sa lugar na sinabi ko, mangu- nguna sa iyo ang aking Anghel. Ngunit sa araw ng paghuhukom, papapanagutin ko sila sa kanilang kasalanan.” ³⁵Kaya pinarusahan ni Yawe ang sambayanan sa pamamagitan ng salot dahil sa guyang ginawa ni Aaron para sa kanila.

Ang habag ni Yawe sa kanyang bayan

33 ¹Sinabi ni Yawe kay Moises: “Humayo ka! Umalis ka sa lugar na ito, ikaw at ang bayang inilabas mo mula sa lupain ng Ehipto, at umahon ka sa lupaing ipinangako ko kina Abraham, Isaac at Jacob nang isumpa kong: Ibibigay ko ito sa iyong lahi. ²Magsusugo ako ng Anghel na mangunguna sa iyo at palalayasin ko ang mga Kananeo, Amorreo, Heteo at mga Pereceo, Heveo at Yebuseo. ³At dahil kayo’y bayang matigas ang ulo, hindi ako aahong kasama ninyo sa lupaing ito na dinadaluyan ng gatas at pulot-pukyutan, at baka puksain ko lamang kayo sa daan.”

⁴Nang marinig nang sambayanan ang nakapanlulumong mga katagang ito, labis silang nalungkot kaya walang sinuman sa kanila ang nagsuot ng anumang alahas.

⁵Sinabi ni Yawe kay Moises: “Sabihin mo sa mga Israelita: Kayo’y bayang matigas ang ulo. Baka mapuksa ko lamang kayo kung sasama ako sa inyo, kahit saglit lamang! Hubarin ninyo ang inyong mga alahas nang malaman ko ang gagawin ko sa inyo.”

⁶Hinubad nga ng mga Israelita ang kanilang mga alahas bago sila umalis sa Bundok Horeb.

Ang Toldang Tagpuan

• ⁷Kinuha naman ni Moises ang Tolda at itinayo iyon para sa kanyang sarili sa labas ng kampo, na malayu-layo rito, at

ang karahasan: tingnan kung paano pinupuri ng matandang tekstong ito ang mga pumipili sa Diyos nang buong katapatan; ipinakita nila kung paano magagawa at paano dapat gawin ito sa sinaunang panahong ito. Kung kumilos sila noon tulad ng dapat na pagkilos sa ika-20 dantaon, namatay na sana sa duyan pa lamang ang kasaysayan ng pagliligtas. Tingnan ang komentaryo sa Esther 10.

Maraming detalye sa istoryang ito ang galing sa mga sumulat ng pahinang ito pagkaraan ng mga dantaon. Malaki ang impluwensiya sa kanila ng nangyari sa mga santuwaryo sa Betel at Dan kung saan nagpalagay si Haring Yeroboam ng mga guya bilang larawan ni Yawe (1 H 12:26).

• **33.7** Ang toldang tinatawag na “Toldang Tagpuan” ang unang templo ng Diyos sa piling ng kanyang bayan. Pansinin na nasa labas ito ng kampo

tinawag iyong Toldang Tagpuan. Kayat ang sinumang naghahanap kay Yawe ay lumalabas sa kampo patungo sa Toldang Tagpuan. ⁸At tuwing pupunta si Moises sa Tolda, tumatayo ang buong bayan, ang bawat isa, sa pintuan ng kanyang tolda, at sinusundan ng tingin si Moises hanggang makapasok sa Tolda.

⁹Kapag nakapasok na si Moises sa Tolda, bumababa naman at nananatili sa bungad nito ang haliging ulap habang nakikipag-usap si Yawe kay Moises.

¹⁰Kapag nakita ng bayan na nasa bungad na ng Tolda ang haliging ulap, tumitindig silang lahat at sumasamba ang bawat isa sa pintuan ng kanyang tolda.

• ¹¹Harap-harapang nakikipag-usap si Yawe kay Moises, tulad ng pakikipag-usap ng isa sa kanyang kaibigan. At saka babalik si Moises sa kampo, pero hindi umaalis sa Tolda ang kanyang binatang ayudanteng si Josue na anak ni Nun.

¹²At sinabi ni Moises kay Yawe: “Sinabi mo sa aking pangunahan ko ang bayang ito, pero hindi mo pa ipinaalam sa akin kung sino ang ipadadala mong kasama ko. Ngunit sinabi mong kilala mo ako sa pangalan at kalugud-lugod ako sa iyong paningin.

at medyo may kalayuan, at saka lamang ito bina-banggit matapos na magkasala ang bayan. Hindi na deretsahang pinakikitunguhan ng Diyos ang Israel kundi sa pamamagitan ng kanyang *Anghel* (32:34 at 23:23). At parang nagkukulong siya sa templong ito sapagkat hindi na siya matatanggap ng mga puso.

Kung nananatili mang malayo sa mga tao ang Diyos at hindi ipinahahayag nang malinaw ang kanyang presensya, hindi ito sa pinarurusahan tayo kundi para ibagay niya ang sarili sa ating kakayahan: magiging kakila-kilabot ang madama ang presensya ng Diyos kung hindi pa handa na isuko sa kanya ang lahat.

• 11. Bumaba ang Diyos sa Sinai para makipag-usap sa kanyang bayan. Subalit hindi siya nakikipag-usap nang personal sa mga makasalanang iyon na hindi pa nakapagsisimula sa unang yugto ng buhay sa pananampalataya kung saan pagsunod sa Batas ang nangingibabaw. Kay Moises lamang siya nakikipag-usap nang *harap-harapan* (33:11), o espiritu sa espiritu. Kaiba ito sa mas mababang uri ng komunikasyon tulad ng mga panaginip, mga pangitain at mga aparasyon: Blg 12:6.

¹³Ngayon, kung talaga ngang kalugud-lugod ako sa iyong paningin, ipakita mo sa akin ang iyong mga daan upang makilala kita at maging kalugud-lugod nga ako sa iyong paningin. Alalahanin mo rin na ang bayang ito ang iyong bayan.”

¹⁴Sinabi ni Yawe: “Sasamahan ka ng aking Mukha at bibigyan kita ng kapahingahan.”

¹⁵Sinabi naman ni Moises: “Kung hindi kami sasamahan ng iyong Mukha, huwag mo na kaming ilabas dito. ¹⁶At paano malalaman ninuman na ako at ang aking bayan ay kalugud-lugod sa iyong paningin kung hindi mo kami sasamahan? Kayat ako at ang iyong bayan ay mamumukod sa iba pang mga bansa sa balat ng lupa.”

¹⁷At sinabi ni Yawe kay Moises: “Gagawin ko ang sinabi mo sapagkat kalugud-lugod ka sa aking paningin at kilala kita sa pangalan.”

Dumaan si Yawe sa harap ni Moises

• ¹⁸Sinabi ni Moises: “Kung gayo’y ipakita mo sa akin ang iyong Luwalhati.” ¹⁹At sinabi ni Yawe: “Padadaanin ko sa harap mo ang lahat kong kabutihan at ihahayag ko mismo sa harap mo ang aking pangalan – Yawe. Sapagkat ipinakikita ko ang aking kabutihang-loob sa aking naisin at ang aking awa sa gusto kong kaawaan.”

²⁰At sinabi pa ni Yawe: “Hindi mo maki-kita ang aking mukha dahil walang sinu-

Payag ang sambayanan na samahan ng *Anghel ni Yawe*, o umasa sa tulong at kalinga nito. Nauuhaw naman si Moises sa ibang klase ng presensya dahil ibinukod siya sa kanyang mga kapatid ng kanyang papel bilang pinuno at propeta, at inilagay sa napakatinding pangungulila. Gusto niyang ang *Mukha* ng Diyos ang makasama niya, o isang personal na presensya sa paraan ng pagbibigay-alam ng Diyos ng kanyang mga balak.

At igigiit ni Moises: *samahan nawa kami ng iyong Mukha*. Ibig sabihi’y magpakilala nawa ang Diyos pati sa kanyang bayan, para hindi lamang sila maging isang bayang ipinagsasanggalang ng Diyos kundi isang bayang banal at nakakakilala sa Diyos. Sumasangayon ang Diyos, pero sa paglipas lamang ng panahon higit na magpapakilala ang Diyos. Hihingin ni Jesus ang kaalamang ito para sa lahat ng bubuo sa kanyang Iglesya (Jn 17).

• 18. Ang talatang ito ay isa sa mga pinakamalalim ang nilalaman sa Biblia. Matalinhagang inilalahad nito sa atin ang pagsang-ayon ng Diyos na personal at deretsahang magpakilala.

mang maaaring makakita sa akin at mabubuhay. ²¹ At idinugtong niya: “Tingnan mo ang lugar na ito na malapit sa akin. Tatayo ka sa ibabaw ng bato, ²² at pagdaan ng aking Luwalhati, ilalagay kita sa siwang ng bato at tatakpan kita ng aking kamay hanggang makaraan ako. ²³ At saka ko aalisin ang aking kamay at makikita mo ang aking likod, pero hindi mo maaaring makita ang aking mukha.”

34 ¹ Sinabi ni Yawe kay Moises Siminsil: ka ng dalawang tapyas na bato tulad ng una, at isusulat ko sa mga tapyas ang mga salitang nasa unang tapyas na binasag mo.

² Maghanda kang umahon bukas ng umaga sa Bundok Sinai at maghintay sa tuktok ng bundok. ³ Walang sinumang sasama, at wala ring sinuman ang dapat makita sa buong bundok. Maging ang mga tupa at mga baka ay hindi dapat manginain sa malapit sa bundok.”

⁴ Kaya suminsil si Moises ng dalawang tapyas na bato tulad ng una. At maaga siyang gumising kinabukasan at umahon sa Bundok Sinai tulad ng iniutos ni Yawe, hawak sa kanyang mga kamay ang dalawang tapyas na bato.

⁵ At bumaba si Yawe na nasa ulap, at tumayo roong kasama niya, at ipinahayag ang kanyang pangalan – Yawe.

⁶ Dumaan si Yawe sa kanyang harap at sumigaw: “Si Yawe, si Yawe ang Diyos na maawain at mapagpatawad, banayad sa

pagkagalit at sagana sa kabutihang-loob at katapatan. ⁷ Nagpapakita siya ng kabutihang-loob sa libu-libong salinlahi at pinatatawad ang kasamaan, paghihimagsik at kasalanan. Ngunit hindi niya pinababayaan walang kaparusahan ang maysala, at pinarusahan dahil sa kasalanan ng mga magulang pati ang mga anak at ang anak ng mga ito hanggang sa ikatlo at ikapat na salinlahi.”

⁸ Nagmamadaling yumuko si Moises sa lupa at sumamba. ⁹ At sinabi niya: “O Panginoon, kung kalugud-lugod nga ako sa iyong paningin, halika’t lumakad kasama namin. At kahit na matigas ang ulo ng bayang ito, patawarin mo sana ang aming mga kasamaan at pagkakasala at angkinin kami.”

Ang batas ng Tipan

• ¹⁰ Sinabi ni Yawe: “Nakikipagtipan ako sa iyo. Sa harap ng buong sambayanan, gagawa ako ng mga kahanga-hangang bagay na hindi pa nagagawa sa alinmang lupain o bansa upang makita ng buong bayang nakapalibot sa iyo kung gaano kagila-gilalas ang gawa ni Yawe na gagawin ko para sa iyo.

¹¹ Sundin mong mabuti ang iniutos ko sa iyo sa araw na ito. Palalayasin ko sa harap mo ang mga Amorreo, Kananeo, Heteo, Pereceo, Heveo at Yebuseo.

¹² Pakaingatan mong huwag makipagtipan

Ipakita mo sa akin ang iyong Luwalhati. Sa totoo’y hindi napakikita ang Diyos, kundi siya mismo ang bibigkas sa kanyang Pangalan, o ipadarama niya ang kanyang Kapangyarihan at Luwalhati sa may gustong makita siya.

Tatayo ka sa ibabaw ng bato. Ibig sabih’y “Hintayin mo ako rito sa pangungulila at pag-iisa, di nakatali sa anuman, gising at nakalaan para sa sandaling gusto ko, dahil pinagpapala ko ang gusto kong pagpalain.”

*Tatakpan kita ng aking kamay. Kung gusto ng Diyos na pagpalain ang sinuman sa lubos na pakikipagniig sa kanya, halos inaangkin niya ang isipan nito sa mahaba-habang panahon. At inaalas niya rito ang lahat ng salita, lahat ng idea at lahat ng alaala. At puwersahan niya itong pinananatili sa kawalan, na tanging sa kanyang presensya lamang nakabitin, parang patay sa lahat ng panlabas: *ilalagay kita sa siwang ng bato*. At doon nga siya nanatili *hanggang makaraan* ang Panginoon. *At saka ko aalisin ang aking kamay*: at mauunawaan mo at masasabi sa iyong sarili na nasa loob ka mismo ng Diyos.*

Kaya binigkas ni Yawe ang kanyang Pangalan,

iniwan itong nakatatak sa kaibuturan ng espiritu, at ang Pangalang ito ay walang iba kundi ang kaalaman at karanasan sa kanyang walang hanggang awa. Sa pagtatapos ng panahong ito ng lubos na pakikipagniig sa Panginoon, wala nang anumang personal na ambisyon o hangarin si Moises: ang tanging mahalaga na lamang ay maisakatuparan ang plano ng Diyos na maipagkatiwala sa mga tao *ang pamana ng Diyos*.

• **34.10** Narito ang isa pang napakatandang teksto na itinuturing ng Israel na isa sa mga higit na nakapagpapahayag sa mga hinihingi ng Diyos sa pagdiriwang ng Tipan.

Sa mga unang salinlahing sumunod kay Moises, hindi lamang “iisa” ang sampung utos kundi may iba’t ibang kalipunan ng mga utos na isinulat sa iba’t ibang lugar at panahon. Layon ng mga ito na ipahayag ang mga hinihingi ng Pakikipagtipan sa Diyos at ang mga batas ni Moises. Nasa kabanata 20 ang pinakakilala, ngunit matutunghayan naman dito ang mas matanda pa.

Samantalang katarungan ang pinagtutuunang-

sa mga naninirahan sa lupaing pupuntahan mo, at baka maging patibong ito sa iyo. ¹³ Sa halip ay gibain mo ang kanilang mga altar at durugin ang kanilang mga sagradong bato at itumba ang mga sagradong poste nila.

– ¹⁴ Huwag kang sasamba sa iba pang diyos, sapagkat si Yawe na Seloso ang Pangalan ay Diyos na seloso! ¹⁵ Kaya huwag kang makikipagtipan sa mga nasa lupain sapagkat ipinagbibili nila ang kanilang sarili sa kanilang mga diyos at naghahandog sa mga ito. Kung hindi, aanyayahan ka nila at kakanin mo naman ang kanilang mga handog. ¹⁶ At ipakakasal mo ang iyong mga anak na lalaki sa kanilang mga anak na dalaga, at aakayin ng mga babaeng iyon ang iyong mga anak na lalaki sa pagbibili ng kanilang sarili nila sa kanilang mga diyos.

– ¹⁷ Huwag kang gagawa ng mga diyos na tinunaw na metal.

– ¹⁸ Ipagdiwang mo ang Piyesta ng Tinapay na Walang Lebadura. Tinapay na walang lebadura ang kakanin mo sa loob ng pitong araw sa buwan ng Abib, gaya ng iniutos ko, sapagkat sa buwang iyon ka lumabas mula sa Ehipto.

– ¹⁹ Akin ang lahat ng magbubukas sa sina-pupunan, pati ang lahat ng unang anak na barako ng iyong hayupan, tupa man o baka. ²⁰ Tutubusin mo ng isang kordero ang panganay na asno, at babaliin mo ang leeg nito kung hindi mo ito tutubusin. Tutubusin mo ang lahat ng iyong panganay na lalaki. At walang haharap sa akin nang walang dala.

– ²¹ Anim na araw kang magtatrabaho, at magpapahinga ka naman sa ikapitong araw. Magpapahinga ka kahit na sa panahon ng pag-aararo at pag-aani.

– ²² Ipagdiwang mo ang Piyesta ng Sanlinggo sa mga unang bunga ng ani ng trigo at ang Piyesta ng Pamimitas ng Bunga sa pagtatapos ng taon. ²³ Tatlong beses isang taon na haharap kay Yaweng Panginoong Diyos ng Israel ang lahat mong kalalakihan. ²⁴ Palalayasin ko sa harap mo ang mga lahing naroon, at palalawakin ko ang iyong mga hangganan. Walang

sinumang magnanasa sa iyong lupain sa tatlong beses na pag-ahon mo taun-taon para humarap kay Yaweng iyong Diyos.

– ²⁵ Huwag mong ialay sa akin ang dugo ng isang hayop, kasama ang tinapay na may lebadura; at huwag magtitira ng kahit ano hanggang kinaumagahan mula sa Piyesta ng Paskuwa.

– ²⁶ Dalhin mo sa Bahay ni Yaweng iyong Diyos ang pinakamaganda sa mga unang ani ng iyong lupa.

Huwag mong lulutuin ang batang kambing sa gatas ng ina nito.”

– ²⁷ At sinabi ni Yawe kay Moises: “Isulat mo ang mga salitang ito, sapagkat ito ang mga kundisyon ng pakikipagtipan ko sa iyo at sa Israel.”

²⁸ Apatnapung araw at apatnapung gabi roon si Moises, kasama si Yawe – hindi kumakain ng tinapay o umiinom ng tubig. Isinulat niya sa mga tapyas ang mga salita ng Pakikipagtipan – ang Sampung Utos.

Bumaba si Moises mula sa bundok

• ²⁹ *Nang bumaba si Moises mula sa Bundok Sinai na hawak ang dalawang tapyas, hindi niya namamalayang nagniningning pala ang kanyang mukha matapos makipag-usap kay Yawe.*

³⁰ *Nakita ni Aaron at ng lahat ng Israelita na nagniningning ang mukha ni Moises kaya natakot silang lumapit sa kanya.* ³¹ *Ngunit tinawag sila ni Moises, at lumapit sina Aaron at lahat ng pinuno ng pamayanan, at kinausap sila ni Moises.* ³² *At lumapit sa kanya ang lahat ng Israelita, at sinabi naman niya sa kanila ang lahat ng ipinag-utos sa kanya ni Yawe sa Bundok Sinai.* ³³ *Pagkapagsalita ni Moises, nilagyan niya ng belo ang kanyang mukha.*

pansin ng unang pangkat ng mga utos na “ating” sampung utos, mga obligasyon, piyesta at seremonya naman ang ipinagdidinaan sa Sampung Utos na ito sa kabanata 34, na nakatulong sa Israel na panatiliin ang kanilang kaibahan at katangiang panrelihiyon sa gitna ng pagano at banyagang mga bayan.

Hindi naman bababa sa dalawa ang mga salaysay tungkol sa pag-ahon ni Moises sa Bundok Sinai. At malamang na ito ang makapagpapaliwanag kung bakit sa kasalukuyang teksto ng Biblia ay muling umaahon sa bundok si Moises matapos niyang sirain ang mga tapyas ng bato pagkababa niya. Ang

pampanitikang “paghihinang” na ito ang nagbigay-daan para mapanatili ang dalawang salaysay ng pag-ahon ni Moises at mailagay sa dalawang pagtatagpong iyon ang dalawang pinakaimportanteng sampung utos.

• 29. *Nagniningning ang kanyang mukha matapos makipag-usap kay Yawe.* Inilalantad ng panlabas na tandang ito ang malalim na pagbabagong-anyong gawa ng Diyos sa mga humaharap sa kanya nang walang takip ang mukha. Liliwanagin ang misteryong ito sa Mc 9:2 at 2 Cor 3:12-18.

• ³⁴ *Tuwing papasok si Moises para humarap kay Yawe at makipag-usap sa kanya, inaalís niya ang belo hanggang sa paglabas niya. At pagkalabas niya, sinasabi naman niya sa mga Israelita ang iniutos sa kanya ni Yawe.* ³⁵ *Makikita ng mga ito na nagniningning ang kanyang mukha, kayat muli niyang ilalagay ang belo sa kanyang mukha hanggang sa muli niyang pagpasok para makipag-usap kay Yawe.*

35 Tinipon ni Moises ang buong pamayanan ng Israel at sinabi sa kanila: “Ito ang mga ipinagagawa ni Yawe: ² Anim na araw kayong magtrabaho ngunit banal na araw para sa inyo ang ikapitong araw, araw ng ganap na pahinga, na nakatalaga kay Yawe. Papatayin ang sinumang magtrabaho sa araw na ito. ³ Huwag magsisindi ng apoy sa alinmang bahay ninyo sa araw ng pahinga.”

Ang pagtatayo ng santuwaryo

⁴ Sinabi ni Moises sa buong pamayanan ng Israel: “Ito ang iniutos ni Yawe: ⁵ Maglaan kayo ng abuloy para kay Yawe mula sa inyong mga ari-arian. Kusang-loob na mag-abuloy kay Yawe: ginto, pilak at tanso, ⁶ telang asul-purpura at pula, pinong linen, balahibo ng kambing, ⁷ kinulayang katad ng lalaking kambing at malambot na katad, kahoy ng akasya, ⁸ langis para sa ilawan, pabango para sa langis ng pagtatalaga at insenso; ⁹ mamahaling bato’t hiyas na ilalagay sa efod at damit-pandibdib.

¹⁰ Pumarito ang mga mahuhusay na manggagawa sa inyo para gawin ang lahat ng iniutos ni Yawe: ¹¹ ang Banal na Tirahan, ang mga takip nito, ang mga kawit nito’t mga tabla, ¹² ang Kaban at ang mga pampasan dito, ang Lugar ng Pagpapatawad sa takip ng Kaban at ang tabing nito, ¹³ ang mesa, ang mga pampasan dito at lahat ng gamit nito pati ang mga tinapay na handog, ¹⁴ ang kandelabra’t mga gamit nito, ang mga ilawan nito at ang langis para sa ilaw, ¹⁵ ang altar ng insenso at ang mga pampasan dito, ang langis ng pagtatalaga, ang mabangong insenso, at ang kurtina sa pasukan ng Tirahan, ¹⁶ ang altar ng susunuging handog at ang parilyang tanso nito, ang mga pampasan dito at mga kagamitan, ang planggana at ang patungan nito, ¹⁷ ang mga kurtina sa patyo, ang mga haligi

nito, ang mga tuntungan nito’t ang kurtina sa bungad ng patyo; ¹⁸ ang mga tulos ng Tirahan at ng patyo, pati ang mga kordon, ¹⁹ ang mga damit na ginagamit ng pari sa paglilingkod sa banal na lugar, ang mga sagradong damit para sa paring si Aaron at para sa kanyang mga anak para sa kanilang mga tungkulin bilang mga pari.”

²⁰ At umalis sa harap ni Moises ang buong pamayanan ng Israel, ²¹ at pagkatapos ay bumalik ang lahat ng gustong magbigay, dala ang kanilang abuloy kay Yawe para sa paggawa ng Tirahan, para sa lahat ng gawain dito at para sa mga sagradong damit.

²² Dumating ang lahat ng may gustong magbigay, mga lalaki’t babae, dala ang mga pin, singsing, pulseras, iba’t ibang bagay na yari sa ginto, mga bagay na ipinangako nila kay Yawe. ²³ Dinala rin ng lahat ng meron ang kanilang telang purpura, asul-purpura at pula, pinong linen, balahibo ng kambing, kinulayang katad ng lalaking kambing o malambot na katad. ²⁴ Nag-abuloy din kay Yawe ang lahat ng may pilak at tanso, at dinala ng lahat ng may kahoy ng akasya ang kanilang kahoy na angkop sa anumang bagay na gagawin. ²⁵ Humabi naman ang lahat ng babaeng magaling humabi at inialay nila kay Yawe ang hinabing telang purpura, asul-purpura at pula, at pinong linen. ²⁶ Humabi naman ng balahibo ng kambing ang mga babaeng magaling dito. ²⁷ Nagdala ang mga pinuno ng mamahaling bato at hiyas na ilalagay sa efod at damit-pandibdib, ²⁸ at ng mga pabango at langis para sa ilawan, sa langis ng pagtatalaga at sa mabangong insenso.

²⁹ Nagdala ng kanilang handog kay Yawe ang lahat ng lalaki’t babae ng Israel na gustong mag-abuloy para sa lahat ng ipinagagawa ni Yawe kay Moises.

Mga kagamitan sa santuwaryo

³⁰ Sinabi ni Moises sa sambayanan ng Israel: “Tingnan ninyo, pinili ni Yawe si Bezaleel na anak ni Uring anak ni Hur sa tribu ng Juda. ³¹ Pinuspos siya ni Yawe ng espiritu ng Diyos at binigyan ng talino, pang-unawa at kakayahan sa lahat ng klase ng gawain: ³² sa sining at pagtapyas sa mga batong-hiyas na ilalagay sa enggaste, sa pag-ukit ng kahoy, sa bawat klase ng paggawa. Binigyan pa ni Yawe ng kakayahang magturo si Bezaleel ³⁴ at si Oholiab na anak ni Ahisamak sa tribu ng Dan.

• 34. *Nasa mga kabanata 11-16 at 20-24 ng Aklat ng Mga Bilang ang pagpapatuloy ng mga alaala tungkol sa buhay ng mga Israelita sa disyerto.*

³⁵ Napuspos sila ng kakayahang gumawa gaya ng grabador, manghahabi ng pinong linen, burdador ng lanang asul-purpura at pula at pinong linen, at gaya ng karaniwang manghahabi; may kakayahan sila para sa lahat ng klase ng gawa at sining.”

36 ¹ Gumawa ayon sa ipinag-utos ni Yawe sina Bezaleel at Oholiab at ang lahat ng mahuhusay na manggagawang binigyan ni Yawe ng kakayahan at pang-unawa para gawin ang mga kailangan sa pagtatayo ng banal na lugar.

² At tinawag ni Moises sina Bezaleel at Oholiab at ang lahat ng mahuhusay na manggagawang handang tumulong at binigyan ni Yawe ng kakayahan. ³ Tinanggap nila kay Moises ang lahat ng abuloy na dinala ng mga Israelita para sa pagtatayo ng banal na lugar. Patuloy naman sa pagdadala ng mga alay ang mga tao tuwing umaga. ⁴ Iniwang ng mga mahuhusay na manggagawa ang kanilang ginagawa sa banal na lugar, ⁵ at pinuntahan si Moises, at sinabi: “Nagdadala ang mga tao ng sobra sa kakailanganin para sa gawaing iniutos sa atin ni Yawe.” ⁶ At ipinasabi ni Moises sa buong bayan: “Lalaki man o babae, wala nang magdadala pa ng anumang abuloy para sa banal na lugar.” Huminto nga ang sambayanan sa pagdadala pa ng mga handog; ⁷ sapat na at sobra pa nga ang natipong materyales para matapos ang lahat ng gawain.

⁸ Ginawa ng mga pinakamahusay na manggagawa ang Tirahan. Ginawa nila ito mula sa sampung tela ng hinabing linen na kulay asul-purpura at pula at may burdang mga kerubim. ⁹ lisa ang sukat ng lahat ng tela – apatnapung talampakan ang haba at anim na talampakan naman ang lapad. ¹⁰ Tinahi nila’t pinagdugtong ang limang tela, pati na ang lima pa. ¹¹ Nilagyan nila ng sintas na asul-purpura ang gilid ng pinakahuli sa unang lima pati ang huling tela sa ikalawang lima. ¹² Nilagyan nila ng limampung sintas ang unang lima, at nilagyan din nila ng katapat na limampung sintas ang huling tela sa ikalawang lima. ¹³ Gumawa sila ng limampung gintong kawit at pinagkabit ang dalawa para maging isa lamang.

¹⁴ At gumawa sila ng mga hinabing balahibo ng kambing para gawing toldang takip sa Tirahan; labing-isang piraso ang ginawa nila. ¹⁵ lisa ang sukat ng labing-isang piraso – apatnapu’t tatlong talampakan ang haba at anim na talampakan ang lapad. ¹⁶ Pinagdugtong nila ang limang piraso at ginawang isang piraso, at gumawa sila ng isa pang piraso sa anim na tira. ¹⁷ Kinabitan nila ng limampung sintas ang gilid

ng huling piraso sa unang limang pinagdugtong at limampung sintas pa rin sa gilid ng huling piraso sa ikalawa. ¹⁸ At gumawa sila ng limampung tansong kawit para pag-isahin ang dalawang piraso at bumuo ng isang takip.

¹⁹ Gumawa rin sila ng isa pang takip sa Tirahan mula sa kinulayang katad ng lalaking kambing at ng isa pang takip na yari sa malambot na katad sa ibabaw nito. ²⁰ Gawa sa tablang akasya ang pinakadingding ng Tirahan. ²¹ Labinlimang talampakan ang haba at tatlumpung pulgada ang lapad ng bawat tabla. ²² May magkatapat na dalawang nakausli sa bawat tabla; at ginawa nilang ganito ang lahat ng tabla ng Banal na Tirahan. ²³ Para sa gawing timog ng Tirahan, gumawa sila ng dalawampung tablang ²⁴ may apatnapung pilak na patungan para sa ilalim ng dalawampung tabla: dalawang patungan na katapat ng dalawang nakausli sa unang tabla at ganito rin sa iba pang mga tabla. ²⁵ Para sa kabilang panig sa hilaga, gumawa rin sila ng dalawampung tabla, ²⁶ at apatnapung pilak na patungan, dalawa para sa bawat tabla.

²⁷ Para naman sa gawing likod sa kanluran, gumawa sila ng anim na tabla. ²⁸ At gumawa sila ng dalawang tabla para sa mga panulukan sa likuran ng Tirahan. ²⁹ Pinagdugtong ang mga tabla sa ilalim at sa ibabaw hanggang sa unang bilog na kawit; ginawa nila ito sa dalawang tablang nasa dalawang sulok. ³⁰ Kayat may walong tablang may labing-anim na patungang pilak; dalawang patungan para sa bawat tabla. ³¹ Gumawa pa sila ng mga pahalang na kahoy na akasya; limang pahalang para pagdugtongin ang mga tablang bubuo sa isang tabi ng Tirahan, ³² at lima pa para pagdugtongin naman ang mga tablang bubuo sa gawing hilaga. ³³ Ginawa nilang mahaba ang panggitnang pahalang mula sa magkabilang dulo. ³⁴ Binalutan nila ng ginto ang mga tabla at nilagyan ng mga gintong bilog na kawit na suutan ng mga pahalang na binalot din sa ginto.

³⁵ Gumawa sila ng kurtinang yari sa telang purpura, asul-purpura at pula, at sa hinabing pinong linen na may burdang mga kerubim. ³⁶ Para maisabit ang kurtina, gumawa sila ng apat na haliging akasya na binalutan din ng ginto at nilagyan ng gintong kawit at may apat na patungang pilak. ³⁷ Para sa bungad ng Tirahan, gumawa naman ng kurtinang telang purpura, asul-purpura at pula, at hinabing linen ang mga mahuhusay na burdador. ³⁸ Para maisabit ito, gumawa sila ng limang posteng may kawit; binalutan ng ginto ang ibabaw at mga baras nito, at yari naman sa tanso ang limang patungan nito.

37 ¹Ginawa ni Bezaleel ang Kaban na yari sa akasya na apatnapu't limang pulgada ang haba, dalawampu't pitong pulgada ang lapad at dalawampu't pitong pulgada rin ang taas. ²Binalot niya ito sa lantay na ginto sa loob at labas at nilagyan ng minoldeng ginto ang paligid nito. ³Gumawa siya ng apat na gintong pulseras para sa Kaban, at ikinabit sa apat na paa nito: dalawang pulseras sa isang gilid at dalawa pa sa kabila.

⁴Gumawa rin siya ng mga pampasang yari sa akasya at binalot ng ginto ang mga ito. ⁵Isinuot niya ang mga ito sa mga pulseras na nasa magkabilang gilid ng Kaban para madala ito.

⁶Ginawa rin niyang lantay na ginto ang Lugar ng Pagpapatawad na apatnapu't limang pulgada ang haba at dalawampu't pitong pulgada ang lapad. ⁷Para sa dalawang dulo ng Lugar ng Pagpapatawad, gumawa siya ng dalawang kerubim na yari sa pinitipit na ginto, ⁸isang kerubim sa isang dulo at isa pa sa kabila, at ikinabit niya ang mga ito sa magkabilang-dulo ng Lugar ng Pagpapatawad. ⁹Nakabukang pataas ang mga pakpak ng mga kerubim para lukuban ang Lugar ng Pagpapatawad, at magkaharap ang dalawa.

¹⁰Ginawa naman niyang yari sa akasya ang mesang apatnapung pulgada ang haba at dalawampung pulgada ang lapad at tatlung pulgada ang taas. ¹¹Binalot niya ito sa lantay na ginto at nilagyan ng minoldeng ginto ang paligid nito. ¹²Nilagyan niya ito ng panggilid na binalot sa ginto na tatlong pulgada ang lapad. ¹³Gumawa siya ng apat na gintong kawit na bilog at ikinabit ang mga ito sa apat na sulok na kinalalagyan ng mga paa. ¹⁴Inilagay malapit sa panggilid ang mga bilog na kawit na susuutan ng mga pampasan sa mesa. ¹⁵Ginawa niyang yari sa akasya ang mga pampasan at binalot ang mga ito sa ginto. Pambuhat sa mesa ang mga ito.

¹⁶Gumawa rin siya ng mga kagamitang yari sa lantay na ginto para sa mesa: mga plato, kopa, banga at mangkok para sa mga alay na alak.

¹⁷Ginawa niyang lantay na ginto ang kandelabra. Ginawa niya mula sa iisang piraso ng pinitipit na ginto ang kandelabra: ang patungan at katawan, pati ang mga palamuting bulaklak, mga buko at mga talulot nito. ¹⁸May anim na sanga sa mga gilid nito, tigatlo sa magkabila. ¹⁹May tigatlong palamuting bulaklak na parang bulaklak ng almond na may kasamang buko't mga talulot ang anim na sanga ng kandelabra.

²⁰May apat na palamuting bulaklak na parang bulaklak ng almond na may kasamang

buko't mga talulot ang pinakakatawan ng kandelabra: ²¹isang buko sa ilalim ng dalawang sangang mula sa katawan, at isa pang buko uli sa ilalim ng kasunod na pares, at isa pa sa ilalim ng huling pares, sapagkat may anim na sanga ang kandelabra. ²²Iisang piraso ng mga buko't mga sanga sa pinakakatawan ng kandelabra dahil yari sa iisang piraso ng pinitipit na lantay na ginto ang buong kandelabra. ²³At gumawa pa si Bezaleel ng mga ilawan, pitong ilawan lahat, at ng mga pang-ipit ng mitsa at mga latang lantay na ginto. ²⁴Pitumpu't limang librang lantay na ginto ang nagamit niya sa paggawa ng ilawan at ng lahat ng kagamitan nito.

²⁵Ginawa niyang akasya ang altar ng insenso. Parisukat itong may dalawampung pulgada ang haba at lapad, at apatnapung pulgada naman ang taas. Gawa sa iisang piraso ng kahoy ang altar at mga sungay nito. ²⁶Binalot sa lantay na ginto ang ibabaw nito, ang mga gilid at mga sungay, at nilagyan ng gintong panggilid ang ibabaw ng altar, ang paligid nito at mga sungay. ²⁷Ikinabit niya sa magkabilang gilid sa ibaba ng panggilid ang dalawang gintong pulseras na suutan ng mga pampasan. ²⁸Ginawa niyang yari sa akasya ang mga pampasan at binalot sa ginto ang mga ito.

²⁹Siya rin ang gumawa ng sagradong langis ng pagtatalaga, at ng dalisay at mabangong insenso, gaya ng mga nagtitimpla ng pabango.

38 ¹Kahoy ng akasya ang ginawa ni Bezaleel na altar ng susunuging handog. Parisukat itong may walong talampakan ang haba at lapad, at limang talampakan naman ang taas. ²Nilagyan niya ng mga sungay ang apat na sulok nito at binalot sa tanso ang mga ito. Mula sa iisang piraso lamang ang altar at ang mga sungay. ³Ginawa niya ang lahat ng kagamitan sa altar: ang mga sahurang abo, mga pala, pitsel ng tubig, mga kawit, apuyan at mga kaserola; ginawa niyang yari sa tanso ang lahat ng ito. ⁴Gumawa pa siya ng parilyang tansong parang lambat na inilagay niya sa ilalim hanggang sa gitna ng altar. ⁵Gumawa siya ng apat na bilog na suutan ng mga pampasan at ikinabit ang mga ito sa apat na sulok ng parilyang tanso.

⁶Ginawa niyang yari sa akasya ang mga pampasan at binalot sa tanso ang mga ito ⁷at isinuot sa mga bilog na suutan para buhatin ang altar. Ginawa niyang guwang ang altar na yari sa tabla.

⁸Gumawa rin siya ng tansong planggana at patungan mula sa mga tansong salamin ng mga babaeng naglilingkod sa may pintuan ng Toldang Tagpuan.

⁹ Ginawa rin niya ang patyo. Sa dako ng patyo na nakaharap sa gawing timog ng lupain, naglagay siya ng kurtinang gawa sa hinabing linen na sandaa't limampung talampakan ang haba. ¹⁰ Tanso ang dalawampung haligi nito at dalawampung paa, at pilak naman ang mga kawit at baras nito. ¹¹ May limampu ring kurtina sa gawing hilaga. Tanso rin ang dalawampung haligi nito't dalawampung paa, at pilak ang mga kawit at baras.

¹² Sa gawing kanluran nama'y pitumpu't limang talampakan ang kurtinang ikinabit sa sampung haliging may sampung tuntungan at mga pilak na kawit at baras. ¹³ Paharap naman sa sikatan ng araw sa silangan ay may pitumpu't limang talampakang kurtina. ¹⁴ Sa isang tabi ng pintuan ay may dalawampu't limang talampakang kurtina sa tatlong haliging may tatlong tuntungan. ¹⁵ Mayroon ding dalawampu't limang talampakang kurtina sa kabilang tabi, sa tatlong haliging may tatlong tuntungan. ¹⁶ Hinabing pinong linen ang lahat ng kurtina sa palibot ng patyo. ¹⁷ Tanso ang mga tuntungan ng mga haligi at pilak naman ang mga kawit gaya ng mga baras ng haligi. Pilak ang ulo ng lahat ng haligi sa patyo pati ang mga baras nito.

¹⁸ Gawa ng mahusay na burdador ang kurtina sa pintuan ng patyo mula sa lanang purpura, asul-purpura at pula, at hinabing pinong linen. Gaya ng mga kurtina sa patyo, tatlung talampakan ang haba nito at walong talampakan ang taas sa kahabaan nito. ¹⁹ Tanso ang apat na haligi nito at apat na tuntungan. Tulad ng ulo ng mga haligi at ng mga baras, pilak din ang mga kawit ng haligi. ²⁰ Tanso naman ang mga tulos sa Toldang Tagpuan at sa paligid ng patyo.

²¹ Ito ang listahan ng mga metal na ginamit para sa Tirahang Toldang Tagpuan. Gaya ng iniutos ni Moises, inihanda ito ng mga Levita sa ilalim ng pangangasiwa ni Itamar na anak ng paring si Aaron.

²² Ginawa ni Bezaleel na anak ni Uring anak ni Hur sa tribu ng Juda ang lahat ng iniutos ni Yawe.

²³ Katulong niya si Ohaliab na anak ni Ahisamak sa tribu ng Dan – isang grabador, manghahabi ng pinong linen, burdador ng telang purpura, asul-purpura at pula, at pinong linen.

²⁴ Dalawanlibo-sandaa't siyamnampu't limang libra sa opisyal na timbangan ang gintong nagamit sa buong gawain sa santuwaryo. (Ito ang gintong itinalaga sa paghahandog.) ²⁵ Pitunlibo't limandaa't limampung libra sa opisyal na timbangan ang naipong pilak nang kunin ang talaan ng sambayanan. ²⁶ Nagbayad ng tigkalahating siklong pilak ang lahat ng may dalawampung taong gulang pataas. Umabot sa

animnaraa't tatlong libo't limandaan ang bilang ng lahat.

²⁷ At pitunlibo't limandaang librang pilak ang nagamit sa paggawa ng sandaang tuntungan ng banal na lugar at ng kurtina, pitumpu sa bawat tuntungan. ²⁸ At sa natitirang limampung librang pilak ay ginawa naman ni Bezaleel ang mga kawit sa haligi, ang ulo sa ibabaw at ang mga baras. ²⁹ Umabot sa limanlibo't tatlong daa't sampung libra ang tansong itinalaga sa paghahandog, ³⁰ at mula rito niya ginawa ang mga tuntungan sa pintuan ng Toldang Tagpuan, ang altar na tanso at ang parilya nitong tanso at ang lahat ng kagamitan nito, ³¹ ang mga tuntungan sa paligid at pintuan ng patyo, ang lahat ng tulos ng Tirahan at sa paligid ng patyo.

39 ¹ Mula sa telang purpura, asul-purpura at pula, at pinong linen nila ginawa ang mga sagradong damit para sa paglilingkod sa banal na lugar. Ginawa nila ang mga sagradong damit ni Aaron sa paglilingkod ayon sa iniutos ni Yawe kay Moises.

² Ginawa nila ang efod mula sa gintong sinulid, telang purpura, asul-purpura at pula, at hinabing pinong linen. ³ Pinitpit nila nang manipis ang ginto at ginupit sa maliliit na hibla para maihabi sa telang purpura, asul-purpura at pula, at pinong linen, tulad ng ginagawa ng manghahabi ng pinong linen. ⁴ Gumawa sila ng dalawang tirante para sa eskapularyo at pinagkabit ang dalawang dulo. ⁵ Ayon sa iniutos ni Yawe kay Moises, ang hinabing sinturon na parang kaisa sa damit-pandibdib ay maingat ding ginawa mula sa gintong sinulid, telang purpura, asul-purpura at pula, at hinabing pinong linen.

⁶ Tinabas nila ang mga mamahaling batong-hiyas, at inilagay sa mga enggasteng ginto at iniukit sa mga ito ang mga pangalan ng mga anak ng Israel. ⁷ Gaya ng iniutos ni Yawe kay Moises, ikinabit nila ang mga batong-hiyas sa mga tirante ng damit-pandibdib bilang alaala ng mga anak ng Israel.

⁸ Tulad ng efod ginawa nilang may magandang burda ang eskapularyong gawa rin sa gintong sinulid, telang purpura, asul-purpura at pula, at hinabing pinong linen. ⁹ Parisukat ito, magkataklob, siyam na pulgada ang haba at siyam na pulgada rin ang lapad. ¹⁰ Nilagyan nila ito ng apat na hanay ng mga batong-hiyas: rubi, topasyo at karbusyo sa unang hanay; ¹¹ esmeralda, sapiro at brilyante sa pangalawang hanay; ¹² opal, rubi at amatista sa pangatlong hanay; ¹³ berilo, onix at haspe sa pang-apat na hanay. Nakaenggaste ang lahat ng ito sa ginto.

¹⁴Labindalawa ang mga bato katumbas ng mga pangalan ng mga anak ng Israel. Nakaukit sa bawat bato ang pangalan ng isa sa labindalawang tribu. ¹⁵Gumawa sila ng mga gintong tanikalang itinirintas para sa eskapularyo. ¹⁶Gumawa pa sila ng dalawang maliit na gintong enggaste at dalawang gintong singsing na nakakabit sa mga sulok ng eskapularyo, ¹⁷at itinali naman dito ang dalawang itinirintas na tanikalang ginto. ¹⁸Ikinabit ang dalawang dulo ng tanikalang ginto sa dalawang enggaste, kaya nakakabit din ang mga ito sa mga tirante ng efod sa may harapan. ¹⁹Gumawa sila ng dalawang gintong singsing at ikinabit sa mga sulok sa ibaba ng eskapularyo, sa tupi sa loob, kasunod ng efod. ²⁰Gumawa rin sila ng dalawa pang gintong singsing at ikinabit sa ibaba ng dalawang tirante sa harap ng efod, sa may tupi, sa ibabaw ng sinturon. ²¹Ayon sa iniutos ni Yawe kay Moises, pinagkabit nila ang eskapularyo at ang efod sa pamamagitan ng sintas na asul-purpura na isinuot sa mga singsing para manatili ang damit-pandibdib sa ibabaw ng sinturon at di ito maalisa sa efod.

²²At gumawa sila ng balabal na asul-purpura para sa efod. ²³Ginawa ang butas sa paghabi tulad ng kuwelyo ng kamisadentro para hindi ito mapunit. ²⁴Nilagyan nila ang laylayan nito ng palamuting bilug-bilog na yari sa telang asul-purpura at pula, at hinabing pinong linen. ²⁵Gumawa rin sila ng mga kampanilyang yari sa lantay na ginto at inilagay ang mga ito sa palibot ng laylayan ng balabal ng efod sa pagitan ng mga bilug-bilog. ²⁶Magkakasalit ang mga kampanilya at mga bilug-bilog sa paligid ng buong laylayan nito, ayon sa iniutos ni Yawe kay Moises.

²⁷At ginawa rin nila ang mga hinabing pinong lineng tunika para kay Aaron at sa kanyang mga anak, ²⁸ang turbang pinong linen, ang mga karsonsilyong hinabing pinong linen, ²⁹at ang mga sinturong hinabing pinong linen at telang purpura, asul-purpura at pula na may magandang burda ayon sa iniutos ni Yawe kay Moises.

³⁰Gumawa rin sila ng manipis na metal, ang sagradong manipis na ginto, at parang tatak na iniukit nila dito ang "Itinalaga kay Yawe". ³¹Itinali nila ito ng isang asul-purpurang laso sa itaas ng turban, gaya ng iniutos ni Yawe kay Moises.

³²At natapos ang lahat ng gawain sa Tirahan, sa Toldang Tagpuan. Sa paggawa nito tinupad ng lahat ng anak ni Israel ang lahat ng iniutos ni Yawe kay Moises.

³³At dinala nila kay Moises ang lahat ng ito, ang Toldang Tagpuan, at lahat ng kagamitan nito: mga kawit, mga tabla, mga pahalang, mga

haligi, mga tuntungan, ³⁴mga takip na yari sa kinulayang katad ng lalaking kambing, mga takip na yari sa malambot na katad at mga kurtina, ³⁵ang Kaban ng Tipan at ang mga haligi nito, at ang Lugar ng Pagpapatawad, ³⁶ang mesa at mga kagamitan nito at ang tinapay ng pagharap kay Yawe, ³⁷ang kandelabrang yari sa lantay na ginto at ang mga ilawang ikakabit dito at lahat ng kagamitan nito, ang langis para sa ilawan, ³⁸ang gintong altar, ang langis ng pagtatalaga, ang mabangong insenso, ang kurtina sa bungad ng tolda, ³⁹ang altar na tanso pati ang parilyang tanso, ang mga haligi nito at lahat ng kagamitan nito, ang planggana at patungan nito, ⁴⁰ang mga kurtina sa patyo, pati na ang mga haligi at tuntungan, at ang kurtina sa pintuan ng patyo, ang mga sintas nito, mga tulos at lahat ng kasangkapan ng Tirahang Toldang Tagpuan, ⁴¹ang mga sagradong damit sa paglilingkod sa banal na lugar, ang sagradong damit ng paring si Aaron at ng kanyang mga anak para sa paglilingkod. ⁴²Ginawa ng mga Israelita ang lahat gaya ng iniutos ni Yawe kay Moises.

⁴³Sinuri ni Moises ang lahat ng gawain, at nakita niyang ginawa ang mga ito ayon sa iniutos sa kanya ni Yawe. At binasbasan ni Moises ang mga Israelita.

Ang pagtatalaga sa tirahan

40 ¹Sinabi ni Yawe kay Moises: ²"Sa unang araw ng unang buwan, itatayo mo ang Tirahang Toldang Tagpuan, ³at ilalagay mo rito ang Kaban ng Tipan, at lalagyan ng tabing. ⁴Ipapasok mo rin ang kandelabra at ilalagay ang mga ilawan nito. ⁵Ilalagay mo ang gintong altar ng insenso sa harap ng Kaban ng Tipan, at lalagyan ng tabing ang pasukan ng Tirahan. ⁶Ilalagay mo naman ang altar ng susunuging handog sa harap ng pasukan ng Tirahang Toldang Tagpuan.

⁷Ilagay mo ang planggana sa pagitan ng Toldang Tagpuan at ng altar, at punuin ng tubig. ⁸Paligiran mo ng kurtina ang patyo at isabit ang kurtina sa pasukan ng patyo. ⁹At kunin mo ang langis ng pagtatalaga at pahiran mo ang Tirahan at lahat ng naririto pati ang mga kasangkapan nito; at magiging sagrado ang mga ito. ¹⁰Pahiran mo ang altar ng susunuging handog at lahat ng kasangkapan nito; ganito mo itatalaga ang altar na magiging napakasagrado. ¹¹Pahiran mo rin ng langis ang planggana at ang patungan nito, at italaga ang mga ito.

¹²Papuntahin mo si Aaron at ang kanyang mga anak sa may bungad ng Toldang Tagpuan at paliguan sila. ¹³At bibihisan mo si Aaron ng sagradong damit at papahiran siya ng langis at

italalaga mo siya para maging aking pari. ¹⁴ Palalapitin mo rin ang kanyang mga anak at bibihisan ng mga tunika. ¹⁵ Pahiran mo sila ng langis gaya ng pagpapahid mo sa kanilang ama, at magiging mga pari ko sila. Magpasawalang-hanggang pagkapari ang pagpapahid sa kanila, sa lahat ng salinlahi.”

¹⁶ Kaya ginawa nga ni Moises ang lahat ng iniutos ni Yawe. ¹⁷ Sa unang araw ng unang buwan sa ikalawang taon, itinayo ang Tirahan. ¹⁸ Itinayo ito ni Moises. Inilagay niya ang mga tuntungan, itinayo ang mga tabla, inilagay ang mga pahalang, at itinayo ang mga haligi. ¹⁹ Tinakpan pa niya ng tolda ang ibabaw ng Tirahan, at isa pang tolda ang itinakip niya sa ibabaw nito gaya ng iniutos ni Yawe kay Moises. ²⁰ Kinuha niya ang Pahayag at inilagay sa Kaban. Inilagay rin niya sa Kaban ang mga pampasan at ang Lugar ng Pagpapatawad. ²¹ Dinala niya ang Kaban sa Tirahan at inilagay ang kurtina, at tinakpan ang Kaban ng Pahayag, gaya ng iniutos ni Yawe kay Moises. ²² Sa Toldang Tagpuan, sa labas ng kurtina, inilagay niya ang mesa sa gawing hilaga ng Tirahan, ²³ at iniayos dito ang mga tinapay sa harap ni Yawe, gaya ng iniutos ni Yawe kay Moises. ²⁴ Inilagay din niya sa Toldang Tagpuan ang kandelabra sa tapat ng mesa, sa gawing timog ng Tirahan, ²⁵ at inilagay ang mga ilawan sa harap ni Yawe, gaya ng iniutos ni Yawe kay Moises.

²⁶ Inilagay naman niya ang gintong altar sa harap ng kurtina sa Toldang Tagpuan, ²⁷ at

sinunog dito ang mabangong insenso gaya ng iniutos ni Yawe kay Moises. ²⁸ At nilagyan niya ng kurtina ang bungad ng Tirahan. ²⁹ Inilagay niya ang altar ng susunuging handog sa harap ng Tirahang Toldang Tagpuan, at sinunog dito ang handog at ang alay na butil, gaya ng iniutos ni Yawe kay Moises. ³⁰ Sa pagitan ng Toldang Tagpuan at ng altar niya inilagay ang planggana at pinuno iyon ng tubig. ³¹ Doon naghuhugas ng kamay at paa si Moises, si Aaron at ang kanyang mga anak. ³² Naghuhugas sila tuwing papasok sa Toldang Tagpuan o lalapit kaya sa altar gaya ng iniutos ni Yawe kay Moises. ³³ Inayos pa ni Moises ang patyo sa paligid ng Tirahan at ng altar, at nilagyan niya ng kurtina ang pasukan ng patyo. Kaya natapos ni Moises ang gawain.

Inari ni Yawe ang santuwaryo

• ³⁴ At nilukuban ng Ulap ang Toldang Tagpuan at pinuno ng Luwalhati ni Yawe ang Tirahan. ³⁵ Hindi makapasok si Moises sa Toldang Tagpuan dahil sa Ulap na lumukob dito at sa Luwalhati ni Yaweng pumuspos sa Tirahan.

³⁶ Pagtaas ng Ulap mula sa Tirahan, ipinagpapatuloy naman ng mga Israelita ang kanilang paglalakbay. ³⁷ At kung hindi tumataas ang Ulap, maghihintay sila sa kanilang kampo at hindi lalabas hanggang pumaitaas ang Ulap. ³⁸ Nilulukuban ng Ulap ang Tirahan pag araw, at sa gabi nama'y may apoy sa Ulap na nakikita ng buong sambayanan ng Israel. Ganito nga sa buo nilang paglalakbay.

• **40.34** Ang ulap ang tanda ng presensya ng Diyos. Pagkalipas ng mga dantaon, sa pagpapasinaya sa Templo, mapupuno rin ito ng ulap (1 Mga Hari 8:10). Tatakpan si Jesus ng ulap sa kanyang Pagbabagong-

anyo at itatago siya nito sa kanyang Pag-akyat sa langit.

Sinasamahan ng ulap ang Bayan sa disyerto. Sumasakanila ang Diyos sa tunay ngunit hindi hayagang paraan.